

Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske

Dragica Katalinić, dr. med.
Prim. dr. sc. Marina Kuzman, dr. med.
Dijana Mayer, dr. med.
Martina Pejak, prof. soc.

**Izvješće o osobama liječenim zbog
zlouporebe psihoaktivnih droga
u Hrvatskoj u 2007. godini**

Zagreb, 2008.

„Izvešće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga
u Hrvatskoj u 2007. godini“

Izdavači:

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Zagreb, Rockefellerova 7

www.hzjz.hr

i

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske

Zagreb, Ksaver 200A

www.mzss.hr

Autori:

Dragica Katalinić, dr. med.

Prim. dr. sc. **Marina Kuzman**, dr. med.

Dijana Mayer, dr. med.

Martina Pejak, prof. soc.

Suradnici:

Dijana Svaguša

Mario Hemen

- Izdanje za internet -

ISBN 978-953-7031-30-5

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 672621

Sadržaj

OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U REPUBLICI HRVATSKOJ TIJEKOM 2007. GODINE	7
ZLOUPORABA PSIHOAKTIVNIH DROGA U HRVATSKOJ	7
Tablica 1. BROJ LIJEČENIH OSOBA UKUPNO, BROJ I UDIO OSOBA LIJEČENIH PRVI PUTA	8
Tablica 2. BROJ LIJEČENIH OSOBA ZBOG OPIJATSKE OVISNOSTI UKUPNO, BROJ I UDIO PRVI PUT LIJEČENIH ZBOG OPIJATSKE OVISNOSTI	8
Tablica 3. UKUPAN BROJ LIJEČENIH OSOBA, BROJ I UDIO OSOBA LIJEČENIH ZBOG OPIJATSKE OVISNOSTI OD UKUPNO LIJEČENIH.....	9
Tablica 4. BROJ OSOBA PRVI PUT LIJEČENIH UKUPNO, BROJ I UDIO OSOBA PRVI PUT LIJEČENIH ZBOG OPIJATSKE OVISNOSTI OD SVIH PRVI PUT LIJEČENIH	9
Slika 1. KRETANJE BROJA OSOBA LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U REPUBLICI HRVATSKOJ (1995.-2007. GODINA).....	10
Tablica 5. LIJEČENI ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U 2006. I 2007. GODINI, PO DOBI I SPOLU.....	10
Tablica 6. PROSJEČNE DOBI OSOBA LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA (2001., 2003., 2005. i 2007.) PO SPOLU	11
Slika 2. LIJEČENI ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U 2007. GODINI, PO SPOLU I DOBI.....	11
RASPODJELA OVISNIKA PO ŽUPANIJAMA I USTANOVAMA LIJEČENJA	12
Tablica 7. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U 2007. I STOPE NA 100.000 STANOVNIKA U DOBI OD 15-64 GODINE PREMA ŽUPANIJAMA PREBIVALIŠTA	12
Slika 3. LIJEČENI OVISNICI PO ŽUPANIJAMA SA STOPAMA NA 100.000 STANOVNIKA	13
Slika 4. LIJEČENI OVISNICI O OPIJATIMA PO ŽUPANIJAMA SA STOPAMA NA 100.000 STANOVNIKA	14
Tablica 8. BROJ OSOBA LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U IZVANBOLNIČKIM UVJETIMA U 2007. GODINI	15
Tablica 9. BROJ OSOBA BOLNIČKI LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U 2007. GODINI	16
SOCIO-EKONOMSKE ZNAČAJKE LIJEČENIH OSOBA	17
Tablica 10. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA STUPNJU OBRAZOVANJA I DOBI	17
Tablica 11. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA NAČINU STANOVANJA I DOBI.....	18
Tablica 12. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA NAČINU STANOVANJA, DOBI I RADNOM STATUSU.....	18
Tablica 13. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA BRAČNOM I RODITELJSKOM STATUSU.....	19
Tablica 14. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI PREMA RODITELJSKOM STATUSU	19
Tablica 15. BROJ RODILJA KOJE SU IZJAVILE DA SU U TRUDNOĆI UZIMALE PSIHOAKTIVNE DROGE	20
Tablica 16. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U RAZDOBLJU 2004. - 2007. GODINI PREMA GLAVNOM SREDSTVU	21
Tablica 17. BROJ OSOBA LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE DROGA PREMA DOBI I GLAVNOM SREDSTVU	21
Tablica 18. BROJ OSOBA LIJEČENIH U 2007. GODINI PREMA NAČINU UZIMANJA GLAVNOG SREDSTVA	22
Slika 5. NAČIN UZIMANJA HEROINA U RAZDOBLJU 2003.-2007. GODINE.....	23
Tablica 19. UČESTALOST UZIMANJA GLAVNOG SREDSTVA	23
Tablica 20. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA NAČINU LIJEČENJA.....	24
Tablica 21. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA GLAVNOM POVODU POČETKA UZIMANJA.....	24
Tablica 22. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI PREMA PROSJEČNOJ DOBI UZIMANJA SREDSTAVA OVISNOSTI	25
Tablica 23. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE KANABINOIDA U 2007. GODINI PREMA PROSJEČNOJ DOBI UZIMANJA SREDSTAVA OVISNOSTI.....	25
Tablica 24. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA RAZDOBLJU RODITELJSKOG SAZNAVANJA ZA PROBLEM OVISNOSTI I GLAVNOM SREDSTVU	26

Izješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

Tablica 25.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA STUPNJU OBRAZOVANJA RODITELJA I OTKRIVANJU OVISNOSTI KOD DJECE.....	27
Tablica 26.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA NAČINU UPUĆIVANJA NA LIJEČENJE.....	27
Tablica 27.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA NAČINU OTKRIVANJA ZLOUPORABE	28
RIZIČNA PONAŠANJA OSOBA LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI		28
Tablica 28.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2002.-2007. GODINI PREMA KORIŠTENJU ZAJEDNIČKIH IGALA I ŠPRICA U ŽIVOTU I POSLJEDNIH MJESEC DANA	29
Tablica 29.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI PREMA INTRAVENSKOM UZIMANJU OPIJATA UOPĆE I TRENUTNO	29
PREBOLJELE BOLESTI ILI POZITIVITET (ANAMNESTIČKI U OPIJATNIH OVISNIKA)		29
Tablica 30.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI PREMA ANAMNESTIČKIM PODACIMA O ZARAŽENOSTI HEPATITISOM B, C I HIV-om	30
Tablica 31.	OSOBE LIJEČENE U STACIONARNIM USTANOVAMA ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI PREMA REGISTRIRANIM POPRATNIM BOLESTIMA I POREMEĆAJIMA	30
Tablica 32.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA SADAŠNJIM SUДСKIM PROBLEMIMA	31
Tablica 33.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI SA SADAŠNJIM SUДСKIM PROBLEMIMA, PO DOBI.....	32
Tablica 34.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA VRSTI RANIJIH SUДСKIH PROBLEMA.....	32
Tablica 35.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA VRSTI SADAŠNJIH I PRIJAŠNJIH SUДСKIH PROBLEMA.....	33
SMRTI LIJEČENIH OVISNIKA O PSIHOAKTIVNIM DROGAMA		33
Tablica 36.	BROJ UMRLIH POVEZAN SA ZLOUPORABOM PSIHOAKTIVNIH DROGA U RAZDOBLJU OD 2002.-2007. GODINE PREMA ŽUPANIJI STANOVANJA.....	34
Tablica 37.	UMRLI OVISNICI U 2007. GODINI PREMA ŽUPANIJI I STATUSU LIJEČENJA	35
Tablica 38.	UZROCI SMRTI OVISNIKA U 2007. GODINI.....	36
Tablica 39.	DOB U TRENUTKU SMRTI	36
Slika 6.	BROJ DOLAZAKA KORISNIKA U SLUŽBE ZA PREVENCIJU OVISNOSTI - MJESEČNI PROSJEK PO OSOBI	37
Tablica 40.	BROJ INDIVIDUALNIH SAVJETOVALIŠNIH TRETMANA, OBITELJSKIH SAVJETOVALIŠNIH TRETMANA I MODIFIKACIJA PONAŠANJA PREMA ŽUPANIJAMA	38
Tablica 41.	PSIHIJATRIJSKE OBRADJE (PRVA I PONOVNA) I PSIHOTERAPIJE PREMA ŽUPANIJAMA	39
Tablica 42.	TESTIRANJA URINA I SLINE NA PRISUTNOST DROGA I NJIHOVIH METABOLITA, TESTIRANJA KAPILARNE KRVI I TESTIRANJA SLINE NA ALKOHOL PREMA ŽUPANIJAMA.....	40
Slika 7.	EDUKATIVNI RAD U 2007. GODINI U SVIM SLUŽBAMA U HRVATSKOJ	41
OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU U 2007. GODINI		42
Tablica 43.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPOTREBE DROGA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU	42
Tablica 44.	BROJ OSOBA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U IZVANBOLNIČKIM UVJETIMA U 2007. GODINI	42
Tablica 45.	BROJ OSOBA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU BOLNIČKI LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U 2007. GODINI	43
Tablica 46.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA SPOLU I DOBI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU.....	44
Tablica 47.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA I NEOPIJATA S PREBIVALIŠTEM U ZAGREBU U 2007. GODINI, PO DOBI	44
Tablica 48.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA VRSTI PSIHOAKTIVNE DROGE (MKB F11.0-F19.9)	45
Slika 8.	OSOBE IZ GRADA ZAGREBA LIJEČENE U 2007. GODINI, PO VRSTI KORIŠTENOG SREDSTVA	45
Tablica 49.	OSOBE S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU LIJEČENE U RAZDOBLJU OD 2004. DO 2007. GODINE, PREMA GLAVNOM SREDSTVU	46
Tablica 50.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI IZ GRADA ZAGREBA PREMA NAČINU UPUĆIVANJA NA LIJEČENJE.....	47

Izvrješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

Tablica 51.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPOTREBE DROGA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU U 2007. GODINI PREMA NAČINU LIJEČENJA	47
Tablica 52.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU U 2007. GODINI PREMA NAČINU STANOVANJA	48
Tablica 53.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU U 2007. GODINI PREMA NAČINU OTKRIVANJA ZLOUPORABE	48
Tablica 54.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA RAZDOBLJU RODITELJSKOG SAZNANJA ZA PROBLEM OVISNOSTI	49
Tablica 55.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA GLAVNOM POVODU POČETKA UZIMANJA PSIHOAKTIVNOG SREDSTVA	50
Slika 9.	NAČIN UZIMANJA PRIMARNOG SREDSTVA OSOBA IZ GRADA ZAGREBA LIJEČENIH TIJEKOM 2007. GODINE	50
Tablica 56.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA PROSJEČNOJ DOBI ZAPOČIMANJA EKSPERIMENTIRANJA, PRVOG I PRVOG I.V. UZIMANJA HEROINA, TE DOLASKA NA LIJEČENJE HEROINSKIH OVISNIKA	51
Tablica 57.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA KORIŠTENJU ZAJEDNIČKIH IGALA U ŽIVOTU I POSLJEDNIH MJESEC DANA	51
Tablica 58.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA INTRAVENSKOM UZIMANJU OPIJATA UOPĆE I TRENUTNO	51
Tablica 59.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA NAČINU I UČESTALOSTI UZIMANJA GLAVNOG SREDSTVA	52
Tablica 60.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU U 2007. GODINI PREMA ANAMNESTIČKIM PODATCIMA O ZARAŽENOSTI HEPATITISOM B, C I HIV-om	52
Tablica 61.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU U 2007. GODINI PREMA SADAŠNJIM SUDSKIM PROBLEMIMA	53
Tablica 62.	OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA S PREBIVALIŠTEM U ZAGREBU U 2007. GODINI PREMA RANIJIM SUDSKIM PROBLEMIMA	53
PODATCI MINISTARSTVA PRAVOSUĐA, UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE REPUBLIKE HRVATSKE		54
Tablica 63.	PREGLED OSOBA LIŠENIH SLOBODE – OVISNIKA O PSIHOAKTIVNIM DROGAMA ZA 2007. GODINU U ODNOSU NA KAZNENA DJELA	54
Tablica 64.	PREGLED BROJA ZATVORENIKA - OVISNIKA O PSIHOAKTIVNIM DROGAMA, PREMA SPOLU I DOBI TIJEKOM 2007. GODINE	55
Tablica 65.	PRIKAZ BROJA ZATVORENIKA - OVISNIKA O PSIHOAKTIVNIM DROGAMA PREMA VRSTAMA PSIHOAKTIVNE DROGE TIJEKOM 2007. GODINE	55
PODATCI DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE		56
Tablica 66.	PRIJAVLJENE, OPTUŽENE I OSUĐENE PUNOLJETNE OSOBE ZA SVE MODALITETE KAZNENOG DJELA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA IZ ČL. 173 KZ	56
Tablica 67.	PRIJAVLJENE, OPTUŽENE I OSUĐENE PUNOLJETNE OSOBE ZA KAZNENO DJELO ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA IZ ČL. 173 ST 1. KZ	56
Tablica 68.	PRIJAVLJENE, OPTUŽENE I OSUĐENE PUNOLJETNE OSOBE ZA KAZNENO DJELO ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA IZ ČL. 173 ZA 2005., 2006., I 2007. GODINU	57
Tablica 69.	SANKCIJE IZREČENE ZA POJEDINE MODALITETE KAZNENOG DJELA ČL.173 KZ	58
Tablica 70.	PRIJAVLJENI MALOLJETNICI ZA KAZNENO DJELO ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA IZ ČL. 173 KZ	59

OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U REPUBLICI HRVATSKOJ TIJEKOM 2007. GODINE

Od 1978. godine u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo vodi se Registar osoba lijećenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga koji prati sve podatke o osobama lijećenim zbog zlouporabe droga u zdravstvenom sustavu kao i podatke o uzrocima smrti umrlih ovisnika. Podatci se prikupljaju iz bolnica, specijalističko-konzilijarnih službi, te Službi za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika županijskih zavoda za javno zdravstvo. Za bolnički liječene ovisnike dostavlja se bolesničko statistički ili psihijatrijski obrazac, a za pacijente koji su liječeni ambulantno i u Službama za prevenciju ovisnosti Pompidou obrazac. Prijavlivanje liječenih ovisnika je u sustavu zdravstva zakonska obveza, te je nužno upozoriti da je ujednačavanje kvalitete obuhvata preduvjet za što precizniji prikaz situacije. Od početka prikupljanja podataka u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, u Službi za zaštitu zdravlja mladih i prevenciju ovisnosti, svi podatci se vode u obliku registarskog praćenja što znači da se svaki podatak vezuje uz osobu, bez obzira na vremensku dinamiku zbivanja te je onemogućeno višestruko registriranje osoba. Pri registraciji i analizi koristi se Međunarodna klasifikacija bolesti i srodnih zdravstvenih problema, deseta revizija – šifre F11 – F19.

Među mnogim problemima iz područja javnog zdravstva, zlouporaba droga je medicinski i društveni fenomen koji izaziva mnogo pozornosti. Posredno se podatci o veličini problema procjenjuju prema kažnjivim djelima počinjenim u vezi sa psihoaktivnim sredstvima, procesuiranim ili osuđenim osobama te brojem i veličinom zapljena. Stoga su na kraju publikacije prikazani i podatci Ministarstva pravosuđa koji se temelje na kaznenim djelima vezanim uz zlouporabu psihoaktivnih droga i osobama koje su se nalazile u kaznenim tijelima Republike Hrvatske u 2007. godini.

U prošloj godini postignut je dogovor sa terapijskim zajednicama i kaznenim tijelima Republike Hrvatske o prikupljanju podataka o lijećenim ovisnicima. Terapijske zajednice i kaznena tijela će se, nakon edukacije za rad u programu evidencije osoba koje su zloupotrebljavale psihoaktivne droge, postupno uključivati u izvješćavanje Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

Ova je publikacija namijenjena svima koji se bave prevencijom ovisnosti ili liječenjem ovisnika, te svim zdravstvenim i drugim profesionalcima koji se u svom profesionalnom radu susreću sa problemom zlouporabe droga.

ZLOUPORABA PSIHOAKTIVNIH DROGA U HRVATSKOJ

Tijekom 2007. godine na liječenju je bilo 7.464 osoba, od kojih je 1.779 osoba po prvi put bilo na liječenju (23,8%). Broj ukupno liječenih pokazuje da je došlo do stabilizacije broja liječenih osoba. Praćenjem u Registru vidimo da djelovanje sustava za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika uspijeva ovisnike zadržati sve duže u tretmanu. Udio novih osoba u sustavu liječenja ovisnika se nastavio smanjivati.

Tablica 1. BROJ LIJEČENIH OSOBA UKUPNO, BROJ I UDIO OSOBA LIJEČENIH PRVI PUTA

Godina	Broj liječenih osoba	Prvi put liječeni	Udio novih od svih liječenih
1995.	1.340	652	48,7
1996.	1.766	749	42,2
1997.	2.344	797	34,0
1998.	2.750	1.466	53,3
1999.	3.048	1.657	54,4
2000.	3.899	2.026	52,0
2001.	5.320	2.548	47,9
2002.	5.811	2.067	35,6
2003.	5.678	1.840	32,4
2004.	5.768	1.619	28,1
2005.	6.668	1.770	26,5
2006.	7.427	2.001	26,9
2007.	7.464	1.779	23,8

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 2. BROJ LIJEČENIH OSOBA ZBOG OPIJATSKE OVISNOSTI UKUPNO, BROJ I UDIO PRVI PUT LIJEČENIH ZBOG OPIJATSKE OVISNOSTI

Godina	Broj liječenih osoba zbog opijata	Prvi put liječeni zbog opijatskog tipa ovisnosti (F11.-)	Udio prvi put liječenih zbog opijatske ovisnosti među ukupno liječenim opijatskim ovisnicima
1995.	989	521	52,7
1996.	1.436	610	42,5
1997.	1.866	631	33,8
1998.	2.085	1.048	50,3
1999.	2.057	893	43,4
2000.	2.520	1.009	40,0
2001.	3.067	1.066	34,8
2002.	4.061	846	20,8
2003.	4.087	802	19,6
2004.	4.163	732	17,6
2005.	4.867	785	16,1
2006.	5.611	876	15,6
2007.	5.703	800	14,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Zbog zlouporabe i/ili ovisnosti o opijatima tijekom 2007. godine na liječenju je bilo 5.703 osoba, od kojih je 800 bilo po prvi put na liječenju (14,0%). To je do sada najmanji udio novo pridolih korisnika opijata od svih koji su u određenoj godini uzimali opijate. U 2007.godini se u odnosu na godinu ranije, ipak uočava vrlo blago povećanje ukupnog broja liječenih osoba. Podatci ukazuju da se osobe koje jednom započnu liječenje u sustavu zadržavaju duže. Iz analize po dobi, vidljivo je da se povećala prosječna dob liječenih osoba.

Tablica 3. UKUPAN BROJ LIJEČENIH OSOBA, BROJ I UDIO OSOBA LIJEČENIH ZBOG OPIJATSKE OVISNOSTI OD UKUPNO LIJEČENIH

Godina	Broj liječenih osoba	Broj osoba liječenih zbog opijatske ovisnosti	Udio liječenih zbog opijatske ovisnosti od svih liječenih (%)
1995.	1.340	989	73,8
1996.	1.766	1.436	81,3
1997.	2.344	1.866	79,6
1998.	2.750	2.085	75,8
1999.	3.048	2.057	67,5
2000.	3.899	2.520	64,6
2001.	5.320	3.067	57,7
2002.	5.811	4.061	69,9
2003.	5.678	4.087	72,0
2004.	5.768	4.163	72,2
2005.	6.668	4.867	73,0
2006.	7.427	5.611	75,5
2007.	7.464	5.703	76,4

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Kao i prijašnjih godina iz podataka je razvidno da su među liječenim osobama najzastupljeniji oni koji na liječenje dolaze zbog zlouporabe opijata (76,4%).

Tablica 4. BROJ OSOBA PRVI PUT LIJEČENIH UKUPNO, BROJ I UDIO OSOBA PRVI PUT LIJEČENIH ZBOG OPIJATSKE OVISNOSTI OD SVIH PRVI PUT LIJEČENIH

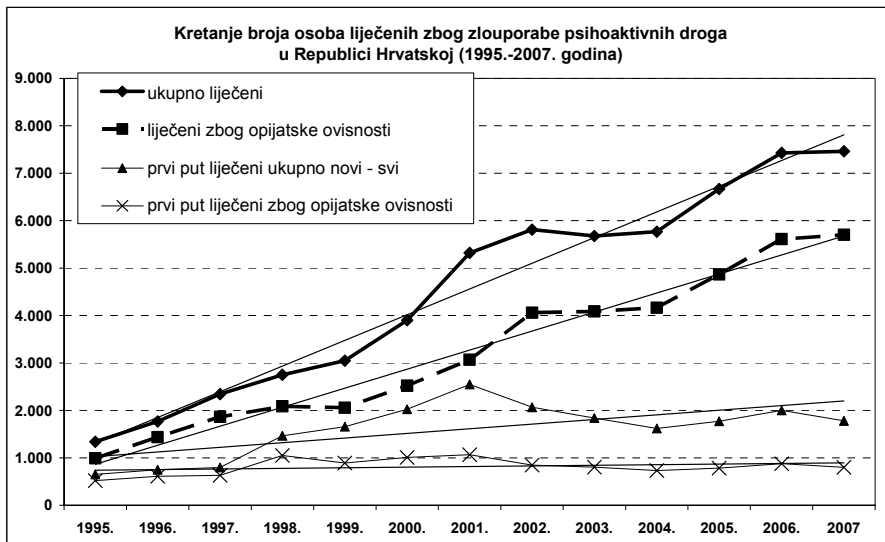
Godina	Novootkriveni prvi puta evidentirani svi tipovi ovisnosti	Novi opijatski tip	Udio novih opijatskih od novih liječenih
1995.	652	521	79,9
1996.	749	610	81,4
1997.	797	631	79,2
1998.	1.466	1.048	71,5
1999.	1.657	893	53,9
2000.	2.026	1.009	49,8
2001.	2.548	1.066	41,8
2002.	2.067	846	40,9
2003.	1.840	802	43,6
2004.	1.619	732	45,2
2005.	1.770	785	44,4
2006.	2.001	876	43,8
2007.	1.779	800	45,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Gotovo svaka druga osoba koja je prvi put došla na liječenje je prvi put došla zbog uzimanja opijata – 45,0 % (800 osoba). Približno takav se udio registrira već od 2000. godine, jer u sustav sve više dolaze mladi i maloljetnici koji su na liječenje upućeni od Centra za socijalnu

skrb ili Općinskog državnog odvjetništva, a koji u najvećem broju slučajeva nisu opijatski ovisnici.

Slika 1. KRETANJE BROJA OSOBA LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U REPUBLICI HRVATSKOJ (1995.-2007. GODINA)

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 5. LIJEČENI ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U 2006. I 2007. GODINI, PO DOBI I SPOLU

D o b (godina)	2006.						2007.					
	Muškarci		Žene		UKUPNO		Muškarci		Žene		UKUPNO	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
< 14	6	0,1	3	0,2	9	0,1	7	0,1	4	0,3	11	0,1
15-19	568	9,3	144	11,1	712	9,6	452	7,3	116	9,0	568	7,6
20-24	1.285	20,9	322	24,8	1.607	21,6	1.113	18,0	309	24,0	1.422	19,1
25-29	1.665	27,1	367	28,3	2.032	27,3	1.664	26,9	352	27,3	2.016	27,0
30-34	1.386	22,6	187	14,4	1.573	21,2	1.528	24,7	222	17,2	1.750	23,4
35-39	587	9,6	117	9,0	704	9,5	722	11,7	128	9,9	850	11,4
40-44	343	5,6	81	6,3	424	5,7	386	6,3	71	5,5	457	6,1
45-49	203	3,3	40	3,1	243	3,3	202	3,3	48	3,7	250	3,3
> 50	92	1,5	35	2,7	127	1,7	102	1,7	38	3,0	140	1,9
Ukupno	6.135	100,0	1.296	100,0	7.431	100,0	6.176	100,0	1.288	100,0	7.464	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Od ukupno 7.464 osobe liječene tijekom 2007. godine, većinu njih kao i prethodnih godina čine muškarci (82,7%). Omjer muškaraca i žena iznosi 4,8:1. Najveći udio muškaraca je u dobi 25 do 29 godina (26,9%), a zatim 30 do 34 godine (24,7%). Iz podataka je razvidno da muškarci

dolaze na liječenje nakon 25 godina starosti. Prosječna dob liječenih muškaraca je 29,8 godina. Žene koje dolaze na liječenje su, ukupno gledano, malo mlađe. Od 1.288 žena, njih 27,3% (352) je bilo u dobi 25 do 29 godina, a 24,0% u dobi od 20 do 24 godine. Prosječna dob svih liječenih žena je 29,2 godine.

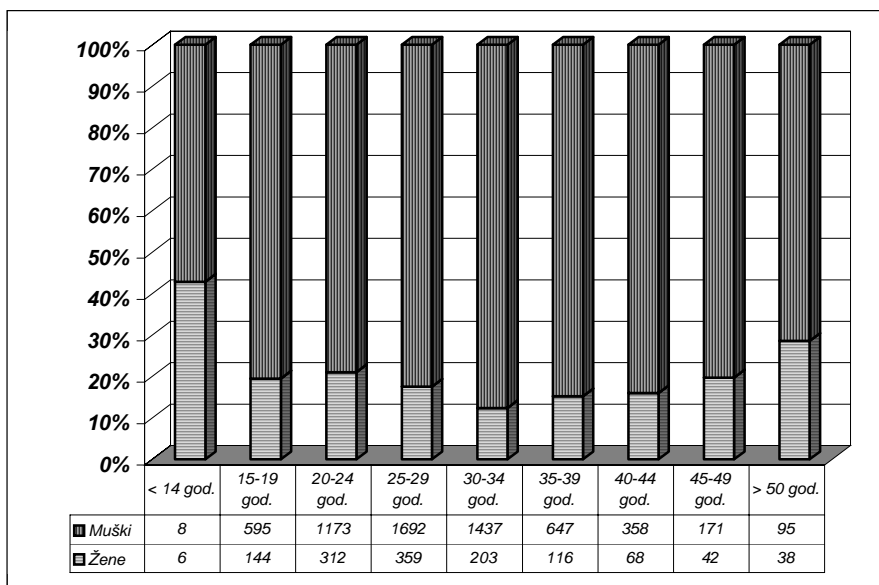
Tablica 6. PROSJEČNE DOBI OSOBA LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA (2001., 2003., 2005. i 2007.) PO SPOLU

Godina liječenja	Prosječna dob		
	Muškarci	Žene	Ukupno
2001.	25,7	25,8	25,7
2003.	27,1	27,2	27,1
2005.	28,4	28,1	28,3
2007.	29,8	29,2	29,7

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prateći prosječne dobi osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga kroz dvogodišnje vremenske intervale razvidno je da prosječna dob osoba raste, što upućuje na zaključak da se osobe zadržavaju u sustavu liječenja duži niz godina, dok je broj novopridošlih stabilan.

Slika 2. LIJEČENI ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U 2007. GODINI, PO SPOLU I DOBI

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

RASPODJELA OVISNIKA PO ŹUPANIJAMA I USTANOVAMA LIJEČENJA

Tablica 7. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U 2007. I STOPE NA 100.000 STANOVNIKA U DOBI OD 15-64 GODINE PREMA ŹUPANIJI PREBIVALIŠTA

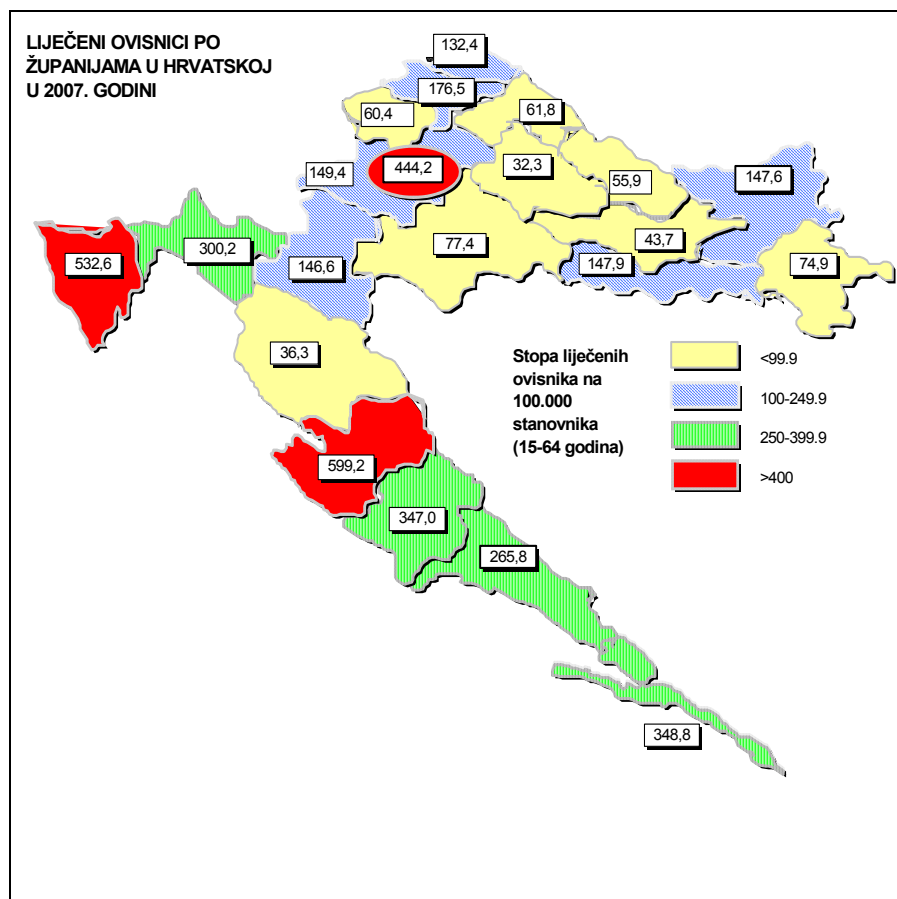
Źupanija	Liječene osobe ukupno				Prvi put liječeni			
	Broj	Stopa na 100.000*	Od toga opijati	Stopa na 100.000* (opijati)	Svi tipovi ovisnosti	Udio od liječenih osoba (%)	Od toga opijatni tip	Udio od prvi put liječenih
GRAD ZAGREB	2.385	444,2	1.694	315,5	596	25,0	216	36,2
ZAGREBAČKA	314	149,4	222	105,6	88	28,0	35	39,8
KRAPINSKO-ZAGORSKA	57	60,4	28	29,7	29	50,9	9	31,0
SISAČKO-MOSLAVAČKA	94	77,4	54	44,5	28	29,8	10	35,7
KARLOVAČKA	135	146,6	34	36,9	41	30,4	12	29,3
VARAŹDINSKA	219	176,5	162	130,5	44	20,1	19	43,2
KOPRIVNIČKO-KRIŹEVAČKA	51	61,8	22	26,7	19	37,3	4	21,1
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	28	32,3	5	5,8	24	85,7	4	16,7
PRIMORSKO-GORANSKA	635	300,2	562	265,7	112	17,6	68	60,7
LIČKO-SENJSKA	12	36,3	6	18,2	4	33,3	0	0,0
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	34	55,9	10	16,4	23	67,7	1	4,4
POŹEŠKO-SLAVONSKA	24	43,7	19	34,6	8	33,3	5	62,5
BRODSKO-POSAVSKA	169	147,9	99	86,6	61	36,1	23	37,7
ZADARSKA	636	599,2	548	516,3	133	20,9	68	51,1
OSJEČKO-BARANJSKA	327	147,6	172	77,6	110	33,6	27	24,6
ŠIBENSKO-KNINSKA	248	347,0	229	320,4	46	18,6	38	82,6
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	101	74,9	70	51,9	48	47,5	20	41,7
SPLITSKO-DALMATINSKA	823	265,8	771	249,0	133	16,2	102	76,7
ISTARSKA	757	532,6	668	469,9	121	16	73	60,3
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	280	348,8	214	266,6	72	25,7	38	52,8
MEĐIMURSKA	106	132,4	87	108,7	21	19,8	12	57,1
UKUPNO HRVATSKA	7.435	250,3	5.676	191,1	1.764	23,7	786	44,6
DRUGE DRŹAVE	29	0,0	27	0,0	18	62,1	16	88,8
UKUPNO	7.464	0,0	5.703	0,0	1.779	23,9	800	45,0

Stope prema Popisu stanovništva 2001. godine, Državni zavod za statistiku

Prema podacima o broju ukupno liječenih na 100.000 stanovnika 15-64 godine prema županijama, najviše je prijavljenih u Zadarskoj županiji sa stopom od 599,2. Na drugom mjestu je Istarska županija u kojoj stopa iznosi 532,6. Iza Istarske županije slijede Grad Zagreb (444,2), Dubrovačko-neretvanska (348,8), Šibensko-kninska (347,0), Primorsko-goranska (300,2), Splitsko-dalmatinska (265,8), dok su ostale županije ispod hrvatskog prosjeka. Stopa liječenih u Republici Hrvatskoj je gotovo identična kao godinu ranije i iznosi 250,3 liječenih osoba na 100.000 odraslih osoba.

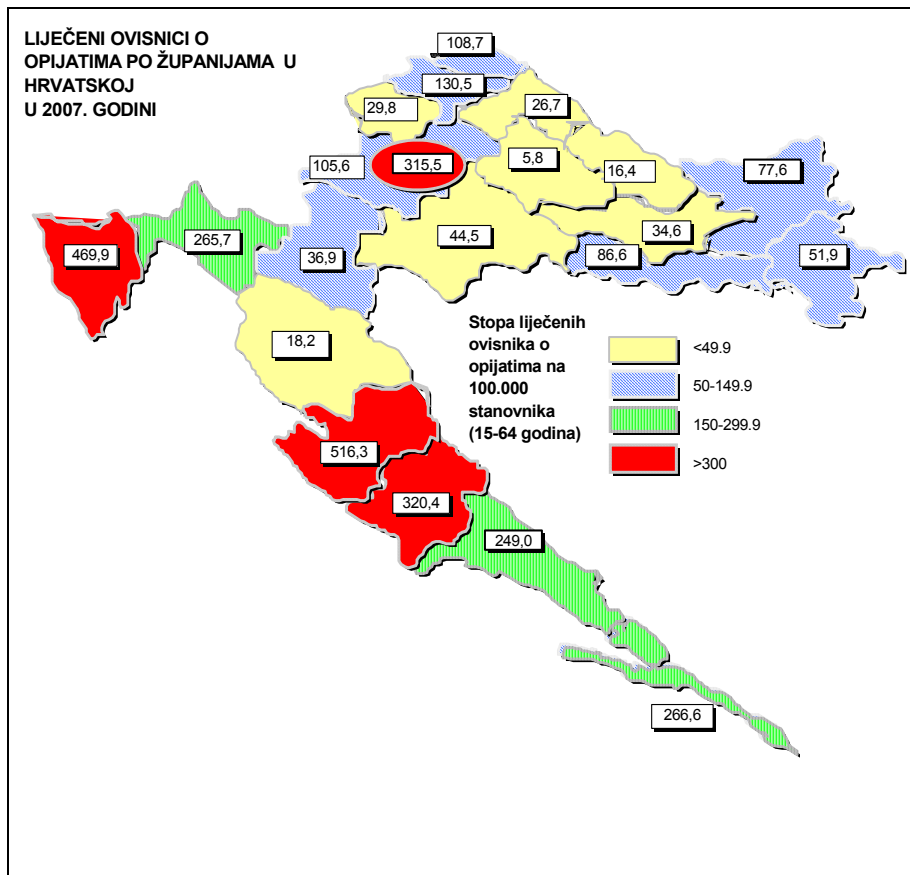
Prema stopama za opijatske ovisnike nije došlo do promjena u odnosu na proteklu godinu. Najvišu stopu osoba liječenih zbog uzimanja opijata na 100.000 stanovnika u dobi od 15 do 64 godine ima Zadarska županija (516,3), slijede Istarska (469,9), Šibensko-kninska županija (320,4), Grad Zagreb (315,5), Dubrovačko-neretvanska (266,6), Primorsko-goranska županija (265,7), te Splitsko-dalmatinska županija (249,0). Ostale županije imaju niže stope nego što je u cijeloj Hrvatskoj gdje je iznosila 191,1 osobe liječene zbog opijatske ovisnosti na 100.000 stanovnika u radno aktivnoj dobi.

Slika 3. LIJEČENI OVISNICI PO ŽUPANIJAMA SA STOPAMA NA 100.000 STANOVNIKA

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 4. LIJEČENI OVISNICI O OPIJATIMA PO ŽUPANIJAMA SA STOPAMA NA 100.000 STANOVNIKA

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 8. BROJ OSOBA LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U IZVANBOLNIČKIM UVJETIMA U 2007. GODINI

Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje	Liječene osobe Broj	%
Grad Zagreb – ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	1.252	16,9
Zagrebačka županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	19	0,3
Krapinsko-zagorska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	24	0,3
Sisačko-moslavačka županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	76	1,0
Karlovačka županija - ZJZ Savjetovalište za suzbijanje ovisnosti	103	1,4
Varaždinska županija - ZJZ Služba za prevenciju i liječenje	219	3,0
Koprivničko-križevačka županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	30	0,4
Bjelovarsko-bilogorska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	17	0,2
Primorsko-goranska županija - ZJZ Služba za prevenciju i liječenje	589	8,0
Ličko-senjska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	7	0,1
Virovitičko-podravska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	25	0,3
Požeško-slavonska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	8	0,1
Brodsko-posavska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	139	1,9
Zadarska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	648	8,8
Osječko-baranjska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	322	4,4
Šibensko-kninska županija - ZJZ Služba za liječenje ovisnika	229	3,1
Vukovarsko-srijemska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	69	0,9
Splitsko-dalmatinska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	764	10,3
Istarska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	628	8,5
Poreč - Savjetovalište za prevenciju ovisnosti	149	2,0
Dubrovačko-neretvanska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	267	3,6
Međimurska županija – ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	97	1,3
KB „Sestre milosrdnice” - poliklinika	1.717	23,2
UKUPNO SLUŽBE ZA PREVENCIJU I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE	7.398	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U svakoj županiji se pri Zavodu za javno zdravstvo nalazi Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti koja šalje podatke o liječenim osobama u Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Ovdje je uvrštena i KB «Sestre milosrdnice» budući da se u Gradu Zagrebu veliki dio osoba liječi u KB «Sestre milosrdnice», kako u bolničkom tako i u izvanbolničkom tretmanu (1.717 osoba ili 23,2% od svih izvanbolnički liječenih u Hrvatskoj). Na drugom mjestu po udjelu liječenih osoba nalazi se Služba za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika Grada Zagreba. Oni djeluju na više lokacija i primili su najviše osoba (1.252 – 16,9%). U Službi za prevenciju ovisnosti Splitsko-dalmatinske županije (na više lokacija) je u tretmanu u 2007. godini bilo 764 osoba (10,3%). Služba za izvanbolničko liječenje Zadarske županije imala je u 2007. godini 648 osoba na liječenju (8,8%), dok je u Istarskoj županiji bilo liječeno 777 osoba (10,5%). Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnika Primorsko-goranske županije liječila je 589 osoba (8,0%).

Tablica 9. BROJ OSOBA BOLNIČKI LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U 2007. GODINI

Stacionarna zdravstvena ustanova	Broj liječenih osoba	Stacionarni boravci		
		Broj	%	Broj b.o. dana po osobi
Psihijatrijska bolnica Vrapče	261	358	27,8	34,5
Psihijatrijska bolnica Sv.Ivan, Jankomir	118	162	12,6	39,5
Klinička bolnica "Sestre milosrdnice"	170	181	14	16,2
KBC Zagreb (Rebro)	7	9	0,7	8,3
Klinička bolnica Dubrava	3	3	0,2	3,7
Psihijatrijska bolnica za djecu i mladež Kukuljevićeva	7	9	0,7	22,9
Opća bolnica Sisak	1	1	0,1	10
NPS bolnica «Dr. I. Barbot» Popovača	18	19	1,5	44,5
Opća bolnica Karlovac	9	10	0,8	10,3
Opća bolnica Ogulin	3	5	0,4	19
Opća bolnica Varaždin	22	29	2,2	7,1
Opća bolnica Koprivnica	5	7	0,5	9,4
Opća bolnica Bjelovar	2	2	0,2	4,0
Klinički bolnički centar Rijeka	78	104	8,1	17,4
Psihijatrijska bolnica Rab	100	137	10,6	62,8
Psihijatrijska bolnica Lopača	12	12	0,9	362,8
Opća bolnica Virovitica	4	5	0,4	9,8
Županijska bolnica Požega	4	4	0,3	8,5
Opća bolnica «Dr.J.Benčević», Sl.Brod	22	22	1,7	14,0
Opća bolnica Nova Gradiška	3	3	0,2	6,3
Opća bolnica Zadar	35	41	3,2	13,5
Psihijatrijska bolnica Ugljan	7	7	0,5	83,1
Klinička bolnica Osijek	3	3	0,2	6,3
Opća bolnica Šibenik	12	14	1,1	12,7
Opća bolnica Vukovar	5	5	0,4	22,4
Opća bolnica Vinkovci	15	15	1,2	13,1
Klinička bolnica Split	34	36	2,8	12,6
Opća bolnica Pula	59	67	5,2	12,2
Opća bolnica Dubrovnik	8	8	0,6	4,3
Županijska bolnica Čakovec	7	12	0,9	15,1
UKUPNO STACIONARNE ZDRAVSTVENE USTANOVE	1.034	1.290	100	31,9

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U stacionarnim zdravstvenim ustanovama u 2007. godini liječene su 1.034 osobe, koje su bile na bolničkom liječenju 1.290 puta, odnosno 1,2 hospitalizacije po osobi. Prosječna dužina bolničkog boravka bila je 31,9 dana. Najviše osobe hospitalizirano je na specijaliziranom odjelu za ovisnosti u Psihijatrijskoj bolnici Vrapče. Liječena je 261 osoba a bolnički su bile evidentirane 358 puta. U prosjeku su boravile 34,5 dana na bolničkom odjelu. Iz bolničkih prijava razvidno je da većina tih bolesnika uz ovisnost ima i neku drugu psihijatrijsku bolest ili poremećaj (specifični

poremećaj ličnosti, alkoholizam, shizofrenija, akutni i prolazni psihotični poremećaj, depresivne epizode, granični poremećaj ličnosti itd.) U Psihijatrijskoj bolnici Sveti Ivan (Jankomir) liječeno je 118 osoba i to u prosjeku 39,5 dana. Prema prosjeku najviše su dana pacijenti proveli u psihijatrijskim bolnicama Lopača (362,8 dana), Ugljan (83,1) i Rab (62,8), koje su po tipu specijalne bolnice pa bolesnici borave puno duže zbog svojih psihijatrijskih problema.

SOCIO-EKONOMSKE ZNAČAJKE LIJEČENIH OSOBA

Tablica 10. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA STUPNJU OBRAZOVANJA I DOBI

Dob	Nezavršena osnovna škola	Završena osnovna škola	Nezavršena srednja škola	Završena srednja škola	Završena viša škola	Završen fakultet	Drugo	Nepoznato	UKUPNO %
<15	14	21	22					1	0,7
16 - 20	21	234	307	367	3		1	17	12,7
21 - 25	15	234	179	1.104	14	10	4	34	21,4
26 - 30	25	273	154	1.493	50	38	3	27	27,6
31 - 35	11	208	102	1.027	47	65	3	32	20,0
36 - 40	4	83	43	459	13	23		16	8,6
41 - 45		63	23	227	16	20	2	18	4,9
46 - 50	3	28	9	118	8	11		15	2,6
51 - 55		7	7	40	3	10		12	1,1
>56	2	4	2	6	1			8	0,3
UKUPNO	95	1.155	848	4.841	155	177	13	180	100,0
%	1,3	15,5	11,4	64,9	2,1	2,4	0,2	2,4	

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Najveći udio među liječenim osobama ima završenu srednju školu (4.841 – 64,9%). Samo osnovnu školu završilo je 1.155 osoba, a 95 osoba nije završilo ni osnovnu školu. S obzirom da su 74 osobe koje nisu završile osnovnu školu starije od 15 godina to je vjerojatno i kraj njihovog obrazovanja. Upravo ovdje vidimo mjesto gdje je potrebna planirana intervencija društva. Obrazovanje i zapošljavanje liječenih ovisnika predstavlja vrlo bitan element u procesu odvikavanja od ovisnosti, koji između ostalog obuhvaća pomoć u doškolovanju, prekvalifikaciji te zapošljavaju rehabilitiranih ovisnika. Završenu višu školu ili fakultet ima 332 osobe, odnosno 4,5% od ukupno liječenih.

Tablica 11. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DRUGA U 2007. GODINI PREMA NAČINU STANOVANJA I DOBI

Stanovanje	<15	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	>51	Ukupno	%
Živi sam	0	18	87	196	190	116	85	35	22	749	10,0
S primarnom obitelji	45	824	1.214	1.288	773	279	138	50	21	4.632	62,1
Sam s djetetom	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0,0
S partnerom	0	18	113	220	165	56	36	23	7	638	8,5
S partnerom i djetetom	0	4	51	217	241	141	76	48	21	799	10,7
S prijateljima	0	5	22	13	15	4	1	1	1	62	0,8
Drugo	12	46	52	71	55	14	8	7	2	267	3,6
Nepoznato	1	34	55	58	56	31	25	28	28	316	4,2
UKUPNO	58	950	1.594	2.063	1.495	641	369	192	102	7.464	100,0
%	0,8	12,7	21,4	27,6	20	8,6	4,9	2,6	1,4	100	

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Od ukupno 7.464 liječenih osoba, za njih 7.148 (95,81%) imamo podatak o tome s kim stanuju. Kao i prethodnih godina većina liječenih osoba, njih 4.632 (62,1%) živi s primarnom obitelji, s partnerom ili partnericom njih 638 (8,5%), a 799 (10,7%) liječenih osoba živi s partnerom i djetetom. Ta činjenica ponovno potvrđuje da ovisnici u Hrvatskoj nisu izopćeni iz društva i da ih primarna ili sekundarna obitelj ne napušta u trenutku njihovog liječenja od ovisnosti.

U vrijeme kad su bili na liječenju, 749 (10,0%) osoba je izjavilo da žive sami.

Prema dobnoj podjeli najviše liječenih je u dobi od 21-35 godina čak 5.152 ili 69%. Sami žive najviše u dobi od 26 do 30 godina (196 osoba – 26,2%), od 3.275 osoba u dobi od 21 do 35 godina koje žive sa primarnom obitelji najviše ih je u dobi od 26 do 30 godina. Podatak o velikom broju liječenih ovisnika koji žive sa primarnom obitelji iako su u dobi kada bi trebali započeti samostalan život se ne razlikuje od načina stanovanja opće populacije te dobi.

Tablica 12. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DRUGA U 2007. GODINI PREMA NAČINU STANOVANJA, DOBI I RADNOM STATUSU

Radni status	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		Ukupno	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Nezaposlen	2.385	41,8	392	22,3	2.777	37,2
Redovan posao	1.815	31,8	428	24,3	2.243	30,1
Povremeni posao	826	14,5	113	6,4	939	12,6
Samostalna djelatnost	105	1,8	15	0,9	120	1,6
Učenik	103	1,8	482	27,4	585	7,8
Student	136	2,4	170	9,7	306	4,1
Umirovljenik	242	4,2	32	1,8	274	3,7
Kućanica	7	0,1	1	0,1	8	0,1
Drugo	20	0,4	13	0,7	33	0,4
Nepoznato	64	1,1	115	6,5	179	2,4
Ukupno	5.703	100,0	1.761	100,0	7.464	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Izvješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

Podatak o radnom statusu imamo za 7.285 osoba (97,6%). Od ukupno 7.464 liječenih osoba, njih 2.777 (37,2%) je nezaposleno. Najviše nezaposlenih je liječeno zbog zlouporabe opijata 85,9%. U stalnom radom odnosu bilo je 2.243 (30,1%) osoba, a 939 (12,6%) je bilo povremeno zaposleno. Prema podacima 3.576 liječenih osoba (47,9%) je imalo prihode, neovisno da li iz redovnog ili povremenog zaposlenja ili mirovine. 891 liječena osoba (11,9%) se još uvijek školuje. Kao i ranijih godina, većina njih 73,2% su bili liječenih zbog zlouporabe neopijata.

Tablica 13. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA BRAČNOM I RODITELJSKOM STATUSU

Bračni status	Ima li djece					UKUPNO	
	Da	Ne	Nema djece, trudnoća u tijeku	Ima djece, trudnoća u tijeku	Nepoznato	Broj	%
U braku	824	231	14	14	75	1.158	15,5
Izvanbračna zajednica	227	333	17	2	2	581	7,8
Neudana / neoženjen	175	4.755	14	3	96	5.044	67,6
Rastavljen/a	373	95		1	14	483	6,5
Udovac / udovica	27	11			5	43	0,6
Nepoznato	3	4		1	147	155	2,1
UKUPNO	1.629	5.430	45	21	339	7.464	100,0
%	21,8	72,7	0,6	0,3	4,5		

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Analizom podataka bračnog statusa liječenih osoba najviše njih nije u braku (5.044 ili 67,6%). U braku je 1.158 osoba, u izvanbračnoj zajednici živi još 581 osoba, razvedene su 483, a udovaca/udovica je 43. Znači, 23,3% ovisnika ili svaka četvrta osoba živi s bračnim ili izvanbračnim partnerom.

Djecu ima 1.650 osoba (22,1), a kod još 66 osoba trudnoća je bila u tijeku kad je vođen razgovor. Čak 579 osoba (35%) od 1.650 onih koji imaju djecu ne žive sa partnerom.

Tablica 14. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI PREMA RODITELJSKOM STATUSU

Ima li djece	Spol				Ukupno	%
	Muški	%	Ženski	%		
Da	1.165	20,4	364	6,4	1.529	26,8
Ne	3.383	59,3	609	10,7	3.992	70,0
Nema djece, trudnoća u tijeku	27	0,5	9	0,2	36	0,6
Ima djece, trudnoća u tijeku	11	0,2	8	0,1	19	0,3
Nepoznato	94	1,6	33	0,6	127	2,2
Ukupno	4.680	82,1	1.023	17,9	5.703	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prema podacima o roditeljskom statusu osoba liječenih zbog zlouporabe opijata razvidno je da gotovo jedna trećina njih ima djecu (1.529 osoba; 26,8%), a kod 36 osoba (0,6%) trudnoća je u tijeku.

Tablica 15. BROJ RODILJA KOJE SU IZJAVILE DA SU U TRUDNOĆI UZIMALE PSIHOAKTIVNE DROGE

Županija	Godina				
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Grad Zagreb	10	11	10	8	5
Zagrebačka	4	4	1	5	1
Krapinsko-zagorska	1	1	1		
Sisačko-moslavačka		1	2	1	
Varaždinska	1		1	1	2
Koprivničko-križevačka		2			1
Bjelovarsko-bilogorska					1
Primorsko-goranska		1	4		1
Ličko-senjska				1	
Virovitičko-podravska	1				
Požeško-slavonska	1	1	1		
Brodsko-posavska	2	1	1		
Zadarska	4	6	4		5
Osječko-baranjska		3	4	2	1
Šibensko-kninska	1	3	6	5	2
Vukovarsko-srijemska	3	2	3	3	
Splitsko-dalmatinska	4	3			
Istarska	1	2	6	3	7
Dubrovačko-neretvanska			1	2	
Međimurska	3	3	2		1
Nepoznato		1	2		
Ukupno	36	45	49	31	27

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo – Prijava poroda

Iz prijave poroda (individualna prijava rođilišta) razvidno je da je u 2007. godini 27 rođilja izjavilo da su uzimale psihoaktivne droge tijekom trudnoće, od kojih je njih 16 već ranije bilo liječeno zbog ovisnosti o heroinu. Najviše rođilja je bilo iz Istarske županije (7 rođilja), Grada Zagreba i Zadarske županije (po 5 rođilja), po dvije rođilje su evidentirane u Šibensko-kninskoj i Varaždinskoj županiji, a po jedna rođilja iz Zagrebačke, Koprivničko-križevačke, Bjelovarsko-bilogorske, Primorsko-goranske, Osječko-baranjske te Međimurske županije.

Uzimanje droga u vrijeme trudnoće vrlo je velik rizik i za majku i za plod. Mnoga oštećenja uzrokovana uzimanjem droge za vrijeme trudnoće nisu vidljiva neposredno nakon rođenja, ali mogu poslije biti uzrokom poremećaja u ponašanju, teškoća koncentracije u učenju, jakog psihomotornog nemira ili su jednostavno ta djeca osjetljivija na bolesti i fizički slabija. Od 27 djece čije su majke izjavile da su uzimale psihoaktivne droge tijekom trudnoće kod njih 11 je zabilježeno neko patološko stanje (prijevremeni porod, niža porođajna težina, novorođenačka žutica). Jedno dijete je rođeno sa sindromom ovisnosti o heroinu.

Tablica 16. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U RAZDOBLJU 2004. - 2007. GODINI PREMA GLAVNOM SREDSTVU

Vrsta glavnog sredstva	Broj liječenih osoba							
	2004.		2005.		2006.		2007.	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Opijati	4.163	72,2	4.867	73,0	5.611	75,5	5.703	76,4
Kanabinoidi	1.283	22,2	1.449	21,7	1.071	14,4	992	13,3
Sedativi	108	1,9	96	1,4	126	1,7	145	1,9
Kokain	24	0,4	63	0,9	109	1,5	147	2,0
Stimulativna sredstva	111	1,9	106	1,6	392	5,3	355	4,8
Halucinogeni	2	0,0	2	0,0	7	0,1	1	0,0
Hlapljiva otapala	10	0,2	8	0,1	14	0,2	12	0,2
Više i ostalo	67	1,2	77	1,2	97	1,3	109	1,5
UKUPNO	5.768	100	6.668	100	7.427	100	7.464	100

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Poliuporaba droga je zastupljena kod velikog broja ovisnika o drogama, ali pravila registracije zahtijevaju prosudbu «glavnog sredstva» prema njegovoj adiktivnosti, učestalosti uporabe ili posljedicama do kojih je dovelo. Zbog toga terapeut određuje koje je sredstvo glavni razlog dolaska na liječenje. Prema tome najviše je osoba liječeno zbog opijata kao glavnog sredstva (76,4%), zatim zbog zlouporabe kanabinoida (13,3%). Ostala su sredstva manje zastupljena. Razvidno je da se učestalost liječenja zbog zlouporabe opijata povećava, ali isto tako zabilježen je porast liječenja zbog zlouporabe kokaina i stimulativnih sredstava te ukazuje da s jedne strane opijatski ovisnici sve duže ostaju u sustavu liječenja, a da pridolaze, iako još u malog broja osoba, ovisnici o kokainu i psihostimulatorima. U četverogodišnjem razdoblju opažen je pad broja liječenih zbog zlouporabe kanabinoida. Najveći udio liječenih osoba svoj život s drogama je započeo sa kanabinoidima. Ranije, a i sada poneki, govore da je to bezopasna, „laka“ droga. Dok uobičajeni kanabis ima koncentraciju aktivne tvari tetrahidrokanabinola (THC-a) od 5%, koncentracija u suvremenim je povećana oko 10-15%. Osim toga suvremena znanstvena saznanja govore o povezanosti uzimanja kanabinoida i pojave psihoze.

Tablica 17. BROJ OSOBA LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE DROGA PREMA DOBI I GLAVNOM SREDSTVU

Glavno sredstvo	Dob									Ukupno	%
	<15	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	>51		
Heroin	4	150	1.084	1.841	1.394	587	336	152	63	5.611	75,2
Heptanon	1	1	7	20	21	9	5	4	2	70	0,9
Ostali opijati	0	2	6	3	3	1	2	2	3	22	0,3
Kokain	2	46	46	33	10	6	1	2	1	147	2,0
Ecstasy	1	46	47	21	5	1	0	0	0	121	1,6
Drugi psihostimulansi	3	106	93	22	8	2	0	0	0	234	3,1
Barbiturati	0	0	1	0	0	1	0	1	2	5	0,1
Benzodiazepini	2	13	10	19	13	17	18	23	25	140	1,9
Halucinogeni	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0,0
Lako hlapljiva otapala	0	2	5	2	2	0	1	0	0	12	0,2
Kanabinoidi	44	563	262	83	25	7	3	4	1	992	13,3
Druge supstance	1	20	33	19	14	10	3	4	5	109	1,5
Ukupno	58	950	1.594	2.063	1.495	641	369	192	102	7.464	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Izješće o osobama lijećenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

Raspodjela lijećenih osoba prema dobi i glavnom sredstvu pokazuje da je najviše lijećenih osoba zbog zlouporabe heroina bilo u dobi od 21 do 35 godina, odnosno 4.319 ili 57,9%. Zabrinjava podatak da su četiri petnaestogodišnjaka došla na liječenje zbog zlouporabe heroina, a jedan zbog zlouporabe heptanona. Također primjećujemo porast osoba lijećenih zbog uzimanja kokaina, od 147 osoba ukupno lijećenih zbog kokaina njih 48 je u dobi do 20 godina.

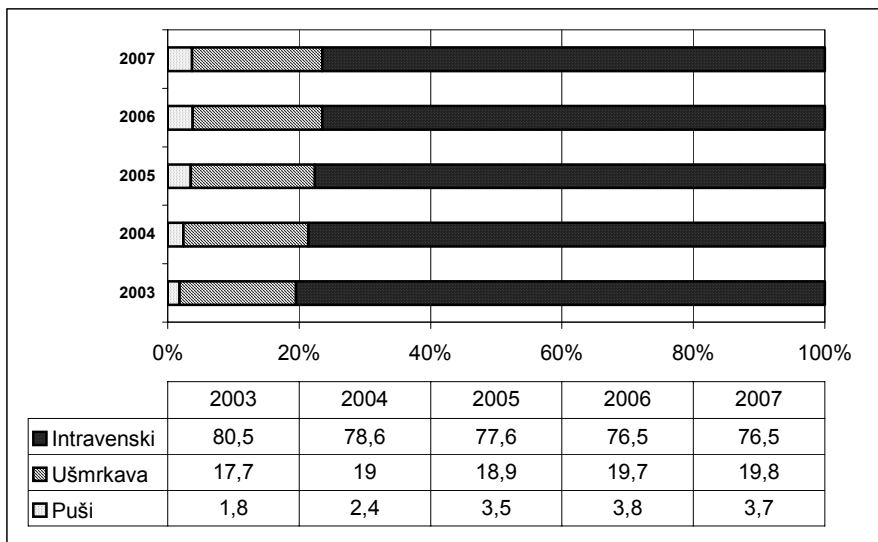
Tablica 18. BROJ OSOBA LIJEČENIH U 2007. GODINI PREMA NAČINU UZIMANJA GLAVNOG SREDSTVA

Glavno sredstvo	Način uzimanja glavnog sredstva						Ukupno	%
	i.v. injekcijom	pusi	jede/pije	snifa	ušmrkava	nepoznato		
Heroin	4.060	197			1.053	301	5.611	75,2
Heptanon	7		63				70	0,9
Ostali opijati	2		20				22	0,3
Kokain	1	2	4		130	10	147	2,0
Ecstasy			120			1	121	1,6
Drugi psihostimulansi		3	89		137	5	234	3,1
Barbiturati			5				5	0,1
Benzodiazepini			132			8	140	1,9
Drugi halucinogeni						1	1	0,0
Lako hlapljiva otapala				11		1	12	0,2
Kanabinoidi		992					992	13,3
Druge supstance			5			104	109	1,5
Ukupno	4.070	1.194	438	11	1.320	431	7.464	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Analizom podataka o načinu uzimanja glavnog sredstva razvidno je da je i dalje dominantno intravensko uzimanje opijata (heroin, heptanon, ostali opijati) odnosno 4.069 osoba ili 71,3%. Intravensko uzimanje heptanona priznaje 7 lijećenih osoba. Gotovo svaki peti liječeni ovisnik (18,5%) je ušmrkavao opijate, a 197 (3,5%) njih ih je pušilo. Ostali načini uzimanja glavnog sredstva ne odstupaju od uobičajenih.

Slika 5. NAČIN UZIMANJA HEROINA U RAZDOBLJU 2003.-2007. GODINE

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Promjena registriranog načina uzimanja heroina koja je zabilježena prije tri godine se i dalje nastavlja. Dok je dominantan način uzimanja heroina u 2003. godini bio intravenski (80,5%), u 2007. godini je evidentiran udio od 76,5% što predstavlja postepeno smanjenje intravenoznog načina uzimanja heroina. U promatranom razdoblju raste broj osoba koje ušmrkavaju i puše heroin. U 2003. udio onih koji su ušmrkavali heroin iznosio je 17,7 %, dok je u 2007. godini taj udio iznosio 19,8%. Udio onih koji puše heroin je porastao sa 1,8% u 2003. godini na 3,7% u 2007. godini.

Tablica 19. UČESTALOST UZIMANJA GLAVNOG SREDSTVA

Glavno sredstvo	Učestalost uzimanja glavnog sredstva								Ukupno	%
	probao 1-5 puta ukupno	1-3 puta mjesečno	Jednom tjedno	2-6 dana u tjednu	svakodnevno	uzima neredovito	ne uzima prošli mjesec	nepoznato		
Heroin	38	311	123	416	1.319	459	2.392	553	5.611	75,2
Heptanon	1	2	1	4	39	2	13	8	70	0,9
Ostali opijati	2		1		9		7	3	22	0,3
Kokain	21	16	1	10	5	12	68	14	147	2,0
Ecstasy	33	3	3	3	2	7	64	6	121	1,6
Drugi psihostimulansi	36	27	13	5	8	15	114	16	234	3,1
Barbiturati								5	5	0,1
Benzodiazepini	2	1	2	3	33	3	9	87	140	1,9
Halucinogeni								1	1	0,0
Lako hlapljiva otapala				2	1		1	8	12	0,2
Kanabinoidi	69	110	96	80	57	68	446	66	992	13,3
Druge supstance				1	3			105	109	1,5
Ukupno	202	470	240	524	1.476	566	3.114	872	7.464	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Izješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

Podatci o učestalosti uzimanja glavnog sredstva liječenih ovisnika pokazuju da je 1.858 (33,1%) osoba liječenih zbog uzimanja heroina, uzimalo heroin minimalno jednom tjednom, a od toga njih 1.319 (23,5%) je uzimalo heroin svaki dan.

Kanabinoide je najmanje jednom tjedno uzimalo 233 (23,5%) osobe. Analizom sveukupnih podataka razvidno je da je ukupno 2.240 (30,0%) osoba liječenih u 2007. godini uzimalo psihoaktivne droge najmanje jednom tjednom.

Tablica 20. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA NAČINU LIJEČENJA

Vrsta tretmana	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Detoksikacija metadonom - brza	276	6,8	0		276	5,1
Detoksikacija metadonom - spora	1.013	25,0	0		1.013	18,7
Održavanje na metadonu	852	21,0	0		852	15,7
Farmakoterapija buprenorfinom	1.164	28,7	0	0,0	1.164	21,5
Detoksikacija bez metadona	145	3,6	22	1,6	167	3,1
Bez medikacije	250	6,2	312	22,8	562	10,4
Upute - savjetovanje - podrška	301	7,4	1.015	74,1	1.316	24,3
Upućen u drugi centar	19	0,5	14	1,0	33	0,6
Tretman nije započeo - Odluka nije donesena	14	0,3	6	0,4	20	0,4
Održavanje ostalo	17	0,4	0	0,0	17	0,3
Ukupno	4.051	100,0	1.369	100,0	5.420	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Na sporoj ili brznoj detoksikaciji metadonom je 31,8% ovisnika o opijatima, a još 21,0% je na održavanju na metadonu. Farmakoterapija buprenorfinom je sve više zastupljena. Od svih liječenih opijatskih ovisnika 28,7% ih je bilo na terapiji buprenorfinom (18% u 2006. godini; 3,1% u 2005. godini) zahvaljujući tome što od 2006. godine Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje pokriva troškove ove vrste liječenja. Ukupno je u sustavu 81,5% ovisnika o opijatima bilo tretirano farmakoterapijom. Kod osoba liječenih zbog neopijata, najčešće su primjenjivane tehnike savjetovanja, psihoterapija i drugi oblici psihološke podrške.

Tablica 21. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA GLAVNOM POVODU POČETKA UZIMANJA

Glavni povod	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Znatželja	1.146	21,5	474	31,5	1.620	23,7
Utjecaj vršnjaka ili partnera	1.546	29,0	383	25,4	1.929	28,2
Zabava	592	11,1	209	13,9	801	11,7
Želja za samopotvrđivanjem	340	6,4	119	7,9	459	6,7
Dosada	521	9,8	137	9,1	658	9,6
Psihološki problemi	650	12,2	95	6,3	745	10,9
Problemi u obitelji	434	8,1	63	4,2	497	7,3
Neznanje o štetnim posljedicama	77	1,4	16	1,1	93	1,4
Problemi u školi	22	0,4	9	0,6	31	0,5
Ukupno	5.328	100,0	1.382	100,0	6.833	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Izvješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

Kao glavni povod početka uzimanja neopijatnih psihoaktivnih sredstava, prema izjavama, liječene osobe navode najčešće znatiželju (31,5%), a zatim slijede utjecaji vršnjaka i partnera (25,4%), zatim zabava (13,9%), dosada (9,1%), želja za samopotvrđivanjem (7,9%), psihološki problemi (6,3%) i problemi u obitelji (4,2%).

Kod onih koji su liječeni zbog uzimanja opijata najčešći navedeni povod je bio utjecaj vršnjaka ili partnera (29,0%), te znatiželja (21,5%). Psihološke probleme kao razlog za uzimanje droga navodi 12,2% liječenih osoba. Dok se u uzimanje neopijata kreće iz konteksta prosječne adolescentne populacije te su razlozi slični kao i za bilo koje drugo rizično ponašanje, uzimanje opijata zbiva se nakon nekog vremena, kada je već i okruženje tako profilirano da potiče zlouporabu. Stoga je upravo utjecaj tako odabranog i specifičnog okruženja najčešći motiv za «uključivanje» u grupu.

Tablica 22. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI PREMA PROSJEČNOJ DOBI UZIMANJA SREDSTAVA OVISNOSTI

Heroinski ovisnici	Godina					
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Prosječna dob prvog uzimanja bilo kojeg sredstva (godine)	16,0	16,0	16,1	16,1	15,9	15,9
Prosječna dob prvog uzimanja heroina (godine)	19,9	20,0	20,0	19,9	20,0	20
Prosječna dob i. v. uzimanja (godine)	20,4	20,5	20,8	20,8	20,8	20,8
Prosječna dob prvog javljanja na tretman (godine)	24,9	25,0	27,3	27,4	25,5	25,7
Broj godina od prvog uzimanja bilo kojeg sredstva do prvog dolaska na liječenje	8,9	9,0	11,2	11,3	9,6	9,8

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 23. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE KANABINOIDA U 2007. GODINI PREMA PROSJEČNOJ DOBI UZIMANJA SREDSTAVA OVISNOSTI

Konzumenti kanabinoida	Godina					
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Prosječna dob prvog uzimanja bilo kojeg sredstva (godine)	16,0	15,9	16,0	16,1	16,3	16,6
Prosječna dob prvog uzimanja kanabinoida (godine)	16,1	16,1	16,1	16,2	16,4	16,6
Prosječna dob prvog javljanja na tretman (godine)	18,9	19,0	19,3	19,6	19,8	20,5
Broj godina od prvog uzimanja bilo kojeg sredstva do prvog dolaska na liječenje	2,9	3,1	3,3	3,5	3,5	3,9

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tijek razvoja heroinske ovisnosti pokazuju podaci o prosječnim dobima razvoja ovisničkog ponašanja. Prema podatcima u 2007. godini prvo uzimanje bilo koje droge zbilo se s 15,9 godina, prvo uzimanje heroina s 20 godina, prvo intravensko uzimanje heroina nepunu godinu kasnije (20,8 godina), dok je u 2007. godini prosječna dob prvog dolaska na liječenje heroinskih ovisnika bila 25,7 godina. Znači, od prvog eksperimentiranja do dolaska na liječenje protekne

Izješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

nedopustivih deset godina. Ključno je pitanje kako poboljšati ulazak heroinskih ovisnika u programe liječenja i kako ih u njima zadržati.

Kod onih koji su uzimali kanabinoide (pretežito marihuana), prosječna dob prvog uzimanja bilo koje droge je nešto viša, ali na tretman dolaze u mlađoj dobi. Dob prvog javljanja na tretman obično je povezana sa izbjegavanjem pokretanja kaznenog postupka zbog posjedovanja određene količine droge. Sve se to zbiva intervencijom Centra za socijalnu skrb ili Općinskog državnog odvjetništva.

Tablica 24. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA RAZDOBLJU RODITELJSKOG SAZNAJZA ZA PROBLEM OVISNOSTI I GLAVNOM SREDSTVU

Glavno sredstvo	Roditelji saznali za prvo uzimanje							Ukupno
	Unutar prve godine	Nakon 1. godine	Nakon 2-3 godine	Nakon 4 i više godina	Roditelji za to ne znaju	Drugo	Nepoznato	
Heroin	701	852	1.693	1.354	569	164	278	5.611
Heptanon	7	9	13	12	16	6	7	70
Ostali opijati	6	3	6	5			2	22
Kokain	27	28	37	22	13	2	18	147
Ecstasy	25	24	38	22	5		7	121
Drugi psihostimulansi	44	54	81	23	20	3	9	234
Barbiturati			1				4	5
benzodiazepini	14	13	8	11	7	5	82	140
Halucinogeni							1	1
Lako hlapljiva otapala	1	4	5				2	12
Kanabinoidi	371	193	194	100	72	7	55	992
Ddruge supstance	3	3	7	1		2	93	109
Ukupno	1.199	1.183	2.083	1.550	702	189	558	7.464

Izvor podataka : Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Po izvaji samih ovisnika o opijatima, njihovi roditelji su za problem najčešće saznali dvije do tri godine od početka uzimanja i to u 30,0% slučajeva. Gotovo svaki četvrti ovisnik o heroinu izjavio je da roditelji četiri i više godina nisu znali za problem ovisnosti (24,1%), a svaki deseti ovisnik kaže da obitelj za problem ovisnosti ne zna ni danas. Roditelji onih koji su uzimali neopijate najčešće su za problem saznali unutar i nakon prve godine od početka uzimanja i to u 45,7% slučajeva. O uzimanju kanabinoida roditelji najčešće saznaju već unutar prve godine (37,3%). Saznanje o uzimanju ecstasy-a je najviše nakon dvije do tri godine (31,4). I dalje vidimo da ukoliko roditelji ne opaze uzimanje marihuane unutar prve godine, neće ni opaziti prijelaz na druga sredstva ni heroin, te će ga uočiti tek nakon više godina.

Tablica 25. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA STUPNJU OBRAZOVANJA RODITELJA I OTKRIVANJU OVISNOSTI KOD DJECE

Roditelji saznali za prvo uzimanje	Obrazovanje roditelja						Ukupno	%
	Osnovna škola, do osam godina obrazovanja		Srednja škola, do 12 godina obrazovanja		Viša, visoka škola ili do 16 godina obrazovanja			
Unutar prve godine	603	21,9	1.352	17,4	472	18,3	2.427	18,5
Nakon 1. godine	421	15,3	1.352	17,4	493	19,1	2.266	17,3
Nakon 2-3 godine	808	29,4	2.359	30,3	749	29,1	3.916	29,9
Nakon 4 i više godina	663	24,1	1.724	22,1	579	22,5	2.966	22,6
Roditelji za to ne znaju	278	10,1	760	9,8	211	8,2	1.249	9,5
Drugo	93	3,4	119	1,5	40	1,6	252	1,9
Nepoznato	50	1,8	119	1,5	37	1,4	206	1,6
Ukupno	2.748	100,0	7.787	100	2.577	100,0	13.112	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Analiza utjecaja obrazovnog statusa roditelja i razdoblja koje je proteklo otkad su roditelji saznali za problem ovisnosti kod svoje djece, pokazuje da viša obrazovanost roditelja ne znači da će kod djeteta ranije primijetiti pojavu ovog problema. Najveći broj roditelja saznaje za problem ovisnosti nakon dvije do tri godine.

Tablica 26. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA NAČINU UPUĆIVANJA NA LIJEČENJE

Upućen od	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		Ukupno	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Osobno	3.332	65,2	145	9,9	3.477	52,9
Liječnik PZZ	749	14,6	38	2,6	748	11,4
Sud/uvjetna kazna	247	4,8	704	48,2	951	14,5
Obitelj	334	6,5	169	11,6	503	7,7
Centar za socijalnu skrb	31	0,6	314	21,5	345	5,2
Prijatelji	168	3,3	10	0,7	178	2,7
Bolnica/druga med. ustanova	89	1,7	23	1,6	112	1,7
Drugi centar za liječenje	61	1,2	12	0,8	73	1,1
Drugo	102	2,0	47	3,2	149	2,3
Ukupno	5.113	100,0	1.462	100,0	6.575	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Osobe koje su liječene zbog uzimanja opijata, najčešće dolaze samoinicijativno (65,2%), zatim ih upućuje liječnik primarne zdravstvene zaštite (14,6%) a obitelj u 6,5% slučajeva.

Uzimatelje neopijata na liječenje najviše upućuje sud, policija ili im je to uvjetna kazna i to u 48,2% slučajeva. Centar za socijalnu skrb je na liječenje uputio 314 osoba (21,5%). Samo 9,9% ili 145 osoba je došlo na liječenje samoinicijativno.

Tablica 27. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA NAČINU OTKRIVANJA ZLOUPORABE

Tko je otkrio	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		Ukupno	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Član obitelji	2.835	52,0	496	32,5	3.331	47,7
Policija	617	11,3	867	56,9	1.484	21,3
Prijatelj, poznanik	630	11,5	44	2,9	674	9,7
Zdravstveni djelatnik	151	2,8	23	1,5	174	2,5
Netko na radnom mjestu	21	0,4	3	0,2	24	0,3
Netko od osoblja škole	32	0,6	28	1,8	60	0,9
Ostalo	1.170	21,4	63	4,1	1.233	17,7
Ukupno	5.456	100,0	1.524	100,0	6.980	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Uzimanje neopijata su najčešće otkrili djelatnici policije i to u 56,9%, slijede članovi obitelji u 32,5% slučajeva. Obzirom da velik broj mladih bude zatečen s izvjesnom količinom droge od strane policije, te oni da bi izbjegli pokretanje kaznenog postupka (Načelo oportuniteta iz čl.64 Zakona o sudovima za mladež), dragovoljno prihvaćaju odlazak na liječenje.

Opijate su najčešće otkrili članovi obitelji i to u 52,0% slučajeva, slijede prijatelji u 11,5%, te policija u 11,3% slučajeva.

RIZIČNA PONAŠANJA OSOBA LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI

Prva iskustva mladih sa konzumiranjem psihoaktivnih droga potaknuta su znatiželjom i potrebom afirmacije među vršnjacima. Rizična ponašanja ovisnika uključuju sva ona ponašanja kojima se mogu izložiti popratnim bolestima i komplikacijama. Uz uporabu droga mogu se povezati razne zarazne bolesti, kao što su HIV, HBC i HCV. Ne govorimo samo o prevalenciji ili incidenciji HIV-a, HBC i HCV, već i o rizičnim faktorima za prijenos tih bolesti.

Osobito je važno smanjivanje zajedničke uporabe igala, šprica i ostalog pribora te rizično seksualno ponašanje. Kod svakog posjeta Službi za prevenciju i izvanbolničko liječenje postavlja se pitanje o korištenju ili nekorištenju zajedničkog pribora.

Kako se danas svi davatelji krvi rutinski testiraju na prisutnost hepatitis C virusa, glavna mogućnost zaražavanja su prvenstveno intravensko uživanje droge, promiskuitetni spolni život bez zaštite, i profesionalno obolijevanje (ubodni incidenti zdravstvenog osoblja).

Svaki aktivni ovisnik koji drogu uzima intravenskim putem obvezno bi morao poduzeti sve kako bi izbjegao mogućnosti zaraze HIV-om/AIDS-om i hepatitisom, što podrazumijeva uporabu

čistog i sterilnog pribora (brizgalica i igala), te obveznu uporabu kondoma prilikom seksualnih odnosa.

Prema trenutnim procjenama, preko 60% novih infekcija otkriva se kod osoba koje su sebi injicirale ilegalne droge tijekom šest mjeseci prije početka bolesti.

Tablica 28. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2002.-2007. GODINI PREMA KORIŠTENJU ZAJEDNIČKIH IGALA I ŠPRICA U ŽIVOTU I POSLJEDNJIH MJESEC DANA

Korištenje zajedničkih igala i šprica u životu						
da	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
	71,5%	70,4%	71,5%	71,3%	70,7%	70,2%
Dijeljenje igala i šprica u posljednjih mjesec dana						
da	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
	38,6%	33,1%	28,6%	23,0%	21,6%	19,9%

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Iako je oko 70% heroinskih ovisnika barem jednom u životu koristilo zajednički pribor, opaža se smanjenje takvog rizičnog ponašanja. Naime, u posljednjih mjesec dana je zajednički pribor u 2002. godini koristilo 38,6 ovisnika, a u 2007. godini 19,9%. Otvaranje centara za zamjenu igala i šprica te za savjetovanje i besplatno testiranje na hepatitis B i C i HIV doprinijelo odgovornijem ponašanju ovisnika i boljoj suradljivosti.

Tablica 29. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI PREMA INTRAVENSKOM UZIMANJU OPIJATA UOPĆE I TRENUTNO

Kozumenti opijata		Intravenosko uzimanje prije i sada		Prije uzimao intravenoski, a sada ne		Nepoznat trenutni način uzimanja	
5.703	100,0%	4.656	81,6%	936	16,4%	111	2,0%

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Podatci o intravenoznom uzimanju opijata u bilježe se po trenutnom i prethodnom stanju. U 2007. godini 4.656 (81,6%) liječenih opijatnih ovisnika je izjavilo da je barem jednom u životu injektiralo opijate, dok podatci o injektiranju opijata prema učestalosti uzimanja ukazuju da 1.873 liječena ovisnika ima frekvenciju uzimanja droge minimalno jednom tjedno, a 934 (23,0%) njih to čini svakodnevno.

PREBOLJELE BOLESTI ILI POZITIVITET (ANAMNESTIČKI U OPIJATNIH OVISNIKA)

Ovisnici o psihoaktivnim drogama su po prirodi svoje bolesti, izloženi riziku za obolijevanje od bolesti koje se prenose krvlju. Prema podacima dobivenim testiranjem heroinskih ovisnika najviše ih je zaraženo virusom hepatitisa C. U 2007. godini je taj udio iznosio 46,3%. Na hepatitis B je bilo pozitivno nešto manje osoba, i taj udio je iznosio 13,6%. Incidencija HIV pozitivnih osoba se već godinama ne mijenja. Kod ovisnika je HIV vrlo rijedak i iznosi 0,5%. To možemo zahvaliti trajnoj edukaciji, dobroj obaviještenosti, farmakoterapiji, centrima za savjetovanje i zamjenu igala i šprica.

Tablica 30. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI PREMA ANAMNESTIČKIM PODACIMA O ZARAŽENOSTI HEPATITISOM B, C I HIV-om

Ovisnici o opijatima	%
HIV pozitivni	0,5
Hepatitis B pozitivni	13,6
Hepatitis C pozitivni	46,3

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 31. OSOBE LIJEČENE U STACIONARNIM USTANOVAMA ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI PREMA REGISTRIRANIM POPRATNIM BOLESTIMA I POREMEĆAJIMA

Dijagnoze prema MKB -10		Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata	
		BROJ	%	BROJ	%
F60.X	Specifični poremećaji ličnosti	160	36,0	67	22,9
F10.	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom	45	10,1	54	18,4
F43.X	Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe Posttraumatski stresni poremećaj	43	9,7	20	6,8
F32 F33	Depresija	41	9,2	26	8,9
B18.2	Kronični virusni hepatitis C	34	7,6	1	0,3
F20	Shizofrenija	25	5,6	25	8,5
F10.0	Akutna intoksikacija alkoholom	20	4,5	12	4,1
G40	Epilepsija	17	3,8	6	2,0
F23.	Akutni i prolazni psihotični poremećaji	12	2,7	20	6,8
F21	Shizotipni poremećaj (borderline)	10	2,2	9	3,1
Z91.5	Pokušaj samoubojstva	8	1,8	3	1,0
F41.X	Ostali anksiozni poremećaji Miješana anksioznost i depresivni poremećaj	5	1,1	10	3,4
F62.X	Trajne promjene ličnosti	3	0,7	11	3,8
F63.X	Poremećaj navika i nagona Patološka sklonost kockanju	1	0,2	1	0,3
K70 K71	Alkoholna bolest jetre Toksična bolest jetre	1	0,2	3	1,0
K74	Fibroza i ciroza jetre	1	0,2		
	Ostalo	19	4,3	25	8,5
BROJ DIJAGNOZA		445	100	293	100

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U popratnim dijagnozama koje se godinama prate u Registru osoba liječenih zbog zlouporabe droga razvidno je da osobe koje dolaze na liječenje zbog problema ovisnosti imaju iste ili slične popratne dijagnoze, prije svega poremećaje ličnosti, poremećaje uzrokovane alkoholom, ostale psihike poremećaje te kronične bolesti vezane uz rizična ovisnička ponašanja.

U 2007. godini 1.034 osobe su bile liječene u stacionarnim zdravstvenim ustanovama. Za 71,4% liječenih je uz problem ovisnosti navedena i neka drugu popratna dijagnozu. Među liječenim opijatnim ovisnicima najviše je onih u kojih je registriran specifični poremećaj ličnosti (160 osoba odnosno 36,0%). Slijede alkoholizam (10,1%), reakcije na stresni poremećaj (9,7%), depresija (9,2%), kronični C hepatitis (7,6%), te druge dijagnoze. Psihijatrijske poremećaje kao što su shizofrenija je imalo zabilježeno 25 osoba (5,6%), akutni i prolazni psihotični poremećaj (2,7%), Borderline poremećaj (2,2%) te druge slične poremećaje.

Sve više obraćanja pozornosti na postojanje istodobnih poremećaja i bolesti koji se odražavaju i na potrebu specifičnog pristupa liječenju i cjelokupnom zbrinjavanju u skladu je s rezultatima različitih međunarodnih studija i kliničkih izvješća.

Popratnu dijagnozu kod osoba koje su uzimale neopijate su imale 293 osobe. Najviše je bilo onih kod kojih je zabilježen specifični poremećaj ličnosti (67 osoba ili 22,9%), na drugom mjestu je alkoholizam (18,4%), zatim slijede depresija (8,9%) i shizofrenija (8,5%)

Tablica 32. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA SADAŠNJIM SUDSKIM PROBLEMIMA

Sadašnji sudski problemi	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		SVUKUPNO	
	Broj prijava	%	Broj prijava	%	Broj prijava	%
Nema	3.504	72,0	569	38,7	4.073	64,3
Ima / od toga	1.361	28,0	900	61,3	2.261	35,7
Mjera obaveznog liječenja	205	15,1	640	71,1	845	37,4
Započeta samo istraga	86	6,3	60	6,7	146	6,5
U tijeku sudski proces	479	35,2	110	12,2	589	26,1
Pod uvjetnom kaznom	317	23,3	39	4,3	356	15,7
Očekuje izvršenje kazne	175	12,9	19	2,1	194	8,6
Nalazi se u zatvoru	88	6,5	26	2,9	114	5,0
U pritvoru	11	0,8	6	0,7	17	0,8
Ukupno	1.361	100,0	900	100,0	2.261	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prema podacima o sudskim problemima liječenih ovisnika razvidno je da 64,3% liječenih nije imalo nikakvih problema sa zakonom, dok je 35,7% liječenih ovisnika na neki način prekršilo zakon.

Prema podacima iz Pempidou upitnika više sadašnjih sudskih problema imaju osobe koje su bile na liječenju zbog uzimanja neopijata 61,3% u odnosu na 38,7% osoba liječenih zbog zlouporabe neopijata koji nemaju sudskih problema. Kod neopijatskih ovisnika najviše njih ima mjeru obaveznog liječenja (640 tj. 71,1%).

Iz podataka o osobama liječenim zbog zlouporabe opijata razvidno je da 28,0% ima sudske probleme i od toga

najučestaliji je podatak o sudskom procesu koji je u tijeku (479 – 35,2%) i uvjetnoj kazni (317 – 23,3%).

Tablica 33. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI SA SADAŠNJIJIM SUDSKIM PROBLEMIMA, PO DOBI

Dob	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		Ukupno	
	Broj osoba	%	Broj osoba	%	Broj osoba	%
10-14	0	0,0	3	0,3	3	0,1
15-19	32	2,4	334	37,1	366	16,2
20-24	277	20,4	390	43,3	667	29,5
25-29	472	34,7	126	14,0	598	26,4
30-34	353	25,9	32	3,6	385	17,0
35-39	127	9,3	7	0,8	134	5,9
40-44	63	4,6	3	0,3	66	2,9
45-49	18	1,3	3	0,3	21	0,9
50-54	14	1,0	1	0,1	15	0,7
55-59	5	0,4	1	0,1	6	0,3
Ukupno	1.361	100,0	900	100,0	2.261	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstva

Mjera obaveznog liječenja se izriče prema Načelu oportuniteta iz čl. 64 Zakona o sudovima za mladež za osobe koje su zatečene s izvjesnom količinom droge. Stoga one dragovoljno prihvaćaju odlazak na liječenje da tako izbjegnu pokretanje kaznenog postupka. Među osobama koje ranije nisu imale sudskih problema, trenutno 504 osobe imaju mjeru obaveznog liječenja.

Tablica 34. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA VRSTI RANIJIH SUDSKIH PROBLEMA

Raniji sudski problemi	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		Ukupno	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Nema	2.299	40,3	1.110	63,0	3.409	45,7
Ima/ od toga	3.404	59,7	651	37,0	4.055	54,3
Kažnjavan prekršajno	628	18,4	186	28,6	814	20,1
Kažnjavan uvjetnom kaznom	858	25,2	58	8,9	916	22,6
Kažnjavan zatvorskom kaznom	855	25,1	30	4,6	885	21,8
Bio u zatvoru više puta	385	11,3	3	0,5	388	9,6
Imao ih je	195	5,7	75	11,5	270	6,7
Bio u pritvoru	101	3,0	10	1,5	111	2,7
Mjera obaveznog liječenja	97	2,8	54	8,3	151	3,7
Nepoznato	285	8,4	235	36,1	520	12,8
Ukupno	3.404	100,0	651	100,0	4.055	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Izvjješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

Sudske probleme su ranije imale 3.404 osobe koje su liječene zbog uzimanja opijata (59,7%). Najviše ih je kažnjeno uvjetnom kaznom (25,2%) zatim slijedi kažnjavanje zatvorskom kaznom (25,1%). Prekršajno je bilo kažnjeno 18,4% liječenih. Više puta u zatvoru je bilo 385 (11,3%) liječenih ovisnika o opijatima.

Ranije je imalo sudske probleme 651 osoba koje su bile na liječenju zbog uzimanja neopijata (37,0%). Oni su najviše kažnjavani prekršajno (28,6%), te uvjetnom kaznom njih 58 (8,9%).

Tablica 35. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA VRSTI SADAŠNJIH I PRIJAŠNJIH SUDSKIH PROBLEMA

Prijašnji sudski problemi	Sadašnji sudski problemi									Ukupno
	nema	započeta istraga	u tijeku sudski proces	očekuje izvršenje kazne	pod uvjetnom kaznom	u pritvoru	u zatvoru	mjera obaveznog liječenja	nepoznato	
Nije ih imao	2.158	84	201	41	65	5	22	504	329	3.409
Kažnjavan prekršajno	436	15	73	29	35	1	5	111	109	814
Kažnjavan uvjetnom kaznom	491	14	87	19	85	2	39	52	127	916
Kažnjavan zatvorskom kaznom	432	16	80	55	90	2	27	56	127	885
Bio u zatvoru više puta	181	5	57	23	46	3	11	16	46	388
Bio u pritvoru	54	1	13	8	5	2	3	9	16	111
Mjera obaveznog liječenja	62	5	15	2	9			47	11	151
Ostalo	119	4	43	11	12	2	3	42	34	270
Nepoznato	140	2	20	6	9		4	8	331	520
Ukupno	4.073	146	589	194	356	17	114	845	1.130	7.464

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Od ukupno 7.464 liječene osobe, 2.158 osoba (28,9%) trenutno nema niti je prije imalo sudske probleme.

Od 151 osobe koje su ranije imale izrečenu mjeru obaveznog liječenja, trenutno njih 62 (41,1%) nema nikakvih sudskih problema. Od 845 osoba kojima je sada izrečena mjera obaveznog liječenja, njih 59,6% nije do sada bilo kažnjavano, 111 je već kažnjavano prekršajno, 52 uvjetnom kaznom, 56 zatvorskom kaznom, njih 16 je bilo u zatvoru, 9 u pritvoru, a 47 je i ranije imalo izrečenu mjeru obaveznog liječenja.

SMRTI LIJEČENIH OVISNIKA O PSIHOAKTIVNIM DROGAMA

Smrtnost povezana sa zlouporabom droga jedan je od epidemioloških indikatora koji se prate pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Koristi se za procjene prevalencije i zdravstvenih posljedica korištenja droga. U usporedbi sa općom populacijom iste dobi i spola, osobe ovisne o drogama imaju povećani rizik od smrti. Pri tome se misli na smrti koje su posljedica

predoziranja kao i smrti od bolesti koje se razvijaju uslijed dugogodišnjeg korištenja droga ili rizičnog ovisničkog ponašanja.

Podatci o smrti osoba koje se nalaze u Registru liječenih zbog uzimanja i/ili ovisnosti o psihoaktivnim drogama, registriraju se na temelju podatka koji se nalaze na potvrdi o smrti. Osobe koje do trenutka smrti nisu bile evidentirane unutar sustava, a njihova smrt je povezana sa zlouporabom droga otkrivaju se putem toksikoloških nalaza i nakon toga se kao umrle upisuju u Registar.

Rok za prikupljanje podataka za prethodnu godinu prema zakonu o statističkim istraživanjima je 30. lipnja stoga su podatci još djelomično nepotpuni.

Prema do sada pristiglim podacima u 2007. godini za 150 osoba uzrok smrti je bio povezan sa zlouporabom droga. U proteklih deset godina broj umrlih osoba postupno raste, te je broj umrlih u prošloj godini do sada najveći zabilježeni.

Od ukupnog broja umrlih 115 (76,7%) osoba je bilo evidentirano unutar sustava liječenih osoba, a 35 (23,3%) osoba je po prvi puta registrirano potvrdom o smrti.

Tablica 36. BROJ UMRILIH POVEZAN SA ZLOUPORABOM PSIHOAKTIVNIH DROGA U RAZDOBLJU OD 2002.-2007. GODINE PREMA ŽUPANIJI STANOVANJA

Županija	Godina smrti					
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Zagrebačka	3	2	4	8	5	3
Krapinsko-zagorska	1		1			0
Sisačko-moslavačka	1			1		1
Karlovačka					1	2
Varaždinska	2	3	4	5	3	3
Koprivničko-križevačka	1		1			1
Bjelovarsko-bilogorska						0
Primorsko-goranska	9	11	15	14	4	11
Ličko-senjska					1	0
Virovitičko-podravsk		1	2			2
Požeško-slavonska	1				1	0
Brodsko-posavska		1		2	2	2
Zadarska	10	6	14	8	8	10
Osječko-baranjska	1	4	2		2	13
Šibensko-kninska	1	9	8	1	3	7
Vukovarsko-srijemska	1	4	3		3	4
Splitsko-dalmatinska	19	16	22	18	17	31
Istarska	7	9	8	8	10	16
Dubrovačko-neretvanska	3	3	4	4	3	8
Međimurska		1	2	3	2	1
Grad Zagreb	33	36	29	43	43	34
strana država						1
Ukupno	93	106	119	115	108	150*

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

* Preliminarni podatci

Izvješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

Najviše umrlih osoba kao i prijašnjih godina, bilo je u Splitsko-dalmatinskoj županiji i Gradu Zagrebu. Uspoređujući podatke za 2006. i 2007. godinu (nepotpuni podatci) zabilježen je porast broja umrlih u Splitsko-dalmatinskoj županiji- 31 osoba (20,7%) u odnosu na prošlogodišnjih 17 (15,7%) umrlih osoba. S obzirom da su podatci o umrlih osobama još uvijek nepotpuni ne možemo govoriti o smanjenju broja umrlih u Gradu Zagrebu. U 2006. godini kod 43 osobe je uzrok smrti bio povezan sa zlouporabom droge, a u 2007. godini su prikupljeni podatci za 34 osoba.

Kao i prošlih godina većinu umrlih osoba u 2007. godini čine muškarci, njih 137 (91,3%) u odnosu na 13 žena (8,7%) umrlih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga.

Tablica 37. UMRLI OVISNICI U 2007. GODINI PREMA ŽUPANIJI I STATUSU LIJEČENJA

Županija	Osobe liječene zbog zlouporabe psihoaktivnih droga				Ukupno	
	Da	%	Ne	%	Broj	%
Zagrebačka	3	2,6			3	2,0
Sisačko-moslavačka	1	0,9			1	0,7
Karlovačka	2	1,7			2	1,3
Varaždinska	3	2,6			3	2,0
Koprivničko-križevačka	1	0,9			1	0,7
Primorsko-goranska	8	7,0	3	8,6	11	7,3
Virovitičko-podravska	1	0,9	1	2,9	2	1,3
Brodsko-posavska	1	0,9	1	2,9	2	1,3
Zadarska	4	3,5	6	17,1	10	6,7
Osječko-baranjska	9	7,8	4	11,4	13	8,7
Šibensko-kninska	5	4,3	2	5,7	7	4,7
Vukovarsko-srijemska	3	2,6	1	2,9	4	2,7
Splitsko-dalmatinska	24	20,9	7	20,0	31	20,7
Istarska	14	12,2	2	5,7	16	10,7
Dubrovačko-neretvanska	6	5,2	2	5,7	8	5,3
Međimurska			1	2,9	1	0,7
Grad Zagreb	29	25,2	5	14,3	34	22,7
Strana država	1	0,9			1	0,7
Ukupno	115	100,0	35	100,0	150	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prema uzroku smrti najviše osoba je umrlo od predoziranja, njih 103 (68,7%). Toksikološkim analizama je za 66 umrlih osoba utvrđeno sredstvo, dok za 37 umrlih osoba nije određeno o kojem se opijatnom sredstvu radi. U 2007. godini smo po prvi put zabilježili smrt kao posljedicu predoziranja kokainom. Od ostalih bolesti umrlo je 30 osoba, od toga ih je najviše umrlo od kroničnog virusnog hepatitisa C, zatim kardiomiopatije, sepse, insuficijencije srca, pneumonije, astme te bolesti jetre (fibroze i ciroze). U nesrećama je stradalo 9 osoba, a tri osobe su počinile samoubojstvo. S obzirom da se podatci o smrti još uvijek prikupljaju, te da nisu prikupljeni svi nalazi obdukcija i prateći toksikološki nalazi, za 2 osobe je još uvijek nepoznat uzrok smrti.

Tablica 38. UZROCI SMRTI OVISNIKA U 2007. GODINI

Uzrok smrti	Broj	%
Predozirane opijatima	37	24,7
Predoziranje heroinom	41	27,3
Predoziranje metadonom	20	13,3
Intoksikacija više droga i lijekova (Heptanon)	4	2,7
Predoziranje kokainom	1	0,7
Ostale bolesti	30	20,0
Nesreće	9	6,0
Samoubojstvo	3	2,0
Intoksikacija lijekovima	2	1,3
Otrovanje alkoholom	1	0,7
Nepoznato	2	1,3
Ukupno	150	100,0

Izvor podataka: HZJZ

Tablica 39. DOB U TRENUTKU SMRTI

Dob u trenutku smrti	Spol		Ukupno	
	Muški	Ženski		
≤19	2	1	3	2,0
20-24	21	1	22	14,7
25-29	35	4	39	26,0
30-34	30	4	34	22,7
35-39	16	2	18	12,0
40-44	11	1	12	8,0
45-49	17		17	11,3
50-54	4		4	2,6
55≥	1		1	0,7
Ukupno	137	13	150	100,0

Izvor podataka: HZJZ

Prosječna dob smrti osoba umrlih zbog zlouporabe droga je stabilna u zadnjih nekoliko godina te iznosi oko 33 godine. U 2007. godini prosječna dob u trenutku smrti je bila 33,0 godine, za muškarce ona iznosi 33,3 godina, a za žene 29,7 godina. No valja napomenuti da su 3 osobe mlađe od 19 godina.

PRIKAZ RADA SLUŽBI ZA PREVENCIJU OVISNOSTI I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE

Sustav izvanbolničkog liječenja ovisnika u Hrvatskoj je organiziran u Službama za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnika pri županijskim zavodima za javno zdravstvo. Na taj način je ostvarena mreža koja dobro pokriva područje cijele Hrvatske, pružajući ovisnicima, konzumentima i eksperimentatorima sa psihoaktivnim drogama kvalitetne usluge.

Analizirani podatci ukazuju važnost posla obavljenog u Službama za prevenciju ovisnosti. Broj i vrsta pojedinih usluga i tretmana koji se pružaju ovisnicima, povremenim konzumentima, eksperimentatorima i njihovim obiteljima prije svega ovisi o sastavu timova, odnosno zastupljenošću pojedine vrste stručnjaka u timu.

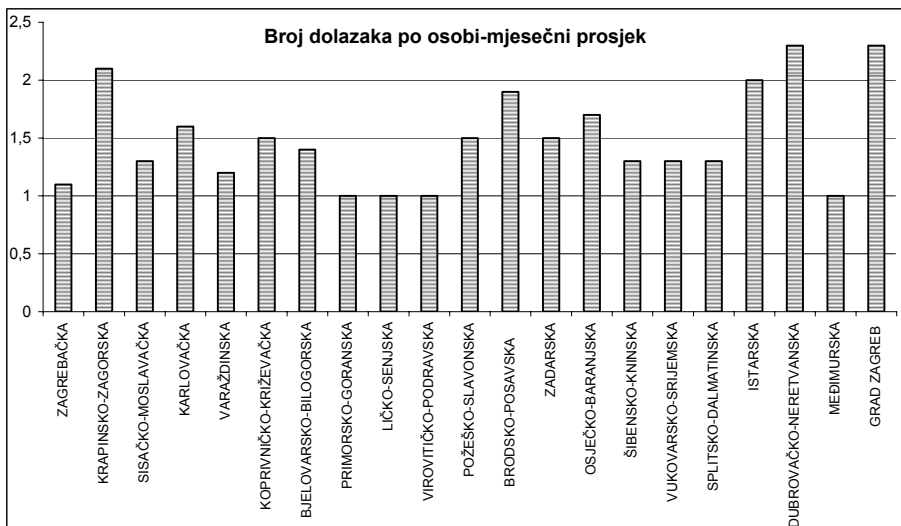
U Službama za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnika pri Zavodima za javno zdravstvo je zaposleno 159 osoba ukupno, od toga 78 u stalnom radnom odnosu i 81 na ugovor o djelu. U Službama je zaposleno 35 liječnika (od toga 24 u stalnom radnom odnosu) i 26 psihijatar (samo 7 u stalnom radnom odnosu). Od ostalih stručnjaka najzastupljeniji su psiholozi (24 ukupno), nakon toga slijede socijalni radnici (18 ukupno), defektolozi (7), te ostali stručnjaci (19). U Službama je zaposleno i 27 medicinskih sestara.

Izvrješćavanje o radu i pruženim uslugama u Službama odvija se putem usuglašenog načina izvješćavanja. U protekloj godini u Hrvatskoj je u svim Službama za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje bilo 72.010 dolazaka (6.6716 dolazaka u 2006.), što prosječno iznosi 6.000 dolazaka (5.559 u 2006.). Najviše dolazaka je bilo u Primorsko-goranskoj županiji 1.234 (1.124 u 2006.), nakon toga slijedi Grad Zagreb sa 1.211 dolazaka (851 u 2006.), te Istarska županija sa 596 dolazaka (724 u 2006.).

U službama su ukupno pomoć zatražile 3.834 osobe mjesečno (3.573 osobe u 2006. godini). Najviše je osoba dolazilo u Primorsko-goranskoj županiji u prosijeku 896 osoba mjesečno, Gradu Zagrebu 526 osoba, te u Splitsko-dalmatinskoj županiji 393 osobe mjesečno.

Broj dolazaka u Službe se kretao od jednog posjeta mjesečno do 2,3 posjeta u Gradu Zagrebu.

Slika 6. BROJ DOLAZAKA KORISNIKA U SLUŽBE ZA PREVENCIJU OVISNOSTI - MJESEČNI PROSJEK PO OSOBI

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U 2007. godini stručnjaci u Službama su obavili 4.248 intervjua. Najviše ih je registrirano u Splitsko-dalmatinskoj županiji (1.533), nakon toga slijedi Grad Zagreb (462), Sisačko-moslavačka županija (393) i Koprivničko-križevačka županiji sa 223 obavljena intervjua.

U protekloj godini u Hrvatskoj je u svim Službama ukupno obavljeno 25.576 pregleda, što prosječno mjesečno iznosi 2.131 pregleda (u 2006. je bilo 1.857, a u 2005. godini 1.827 pregleda). Od ukupnog broja pregleda najviše je obavljeno orijentacijskih pregleda njih 14.154 (1.179 pregleda prosječno mjesečno), zatim djelomičnih (8.911) i proširenih (1.709), a najmanje kompletnih pregleda (802). Analizirajući te podatke prema Službama najviše pregleda obavljeno je u Gradu Zagrebu (7.957), Primorsko-goranskoj županiji (4.092), Splitsko-dalmatinskoj županiji (3.494), Zadarskoj županiji (2.684), te Istarskoj županiji (2.338).

Savjetovani rad predstavlja osnovu rada u Službama, te je u podjednakoj mjeri usmjeren prema osobama koje već imaju problema sa zlouporabom droge, kao i sa mladima i roditeljima zainteresiranim za sve probleme vezane uz drogu. Savjetovanja se obavljaju u Službama za prevenciju ovisnosti i putem telefona.

U 2007. godini obavljeno je 29.902 individualno savjetovanišna tretmana. Savjetovanja putem telefona obavljeno je ukupno 23.612 što iznosi 1.967 savjeta prosječno mjesečno, nakon toga slijede kratki savjeti do pet minuta (17.217), te 5.871 obiteljsko savjetovanišna tretmana. U županijskoj podjeli najviše savjetovanja ukupno obavljeno je u Primorsko-goranskoj županiji (14.816), Gradu Zagrebu (12.177), Zadarskoj županiji (8.757), Splitsko-dalmatinskoj županiji (7.880), te Istarskoj županiji (7.359).

Tablica 40. BROJ INDIVIDUALNIH SAVJETOVALIŠNIH TRETMANA, OBITELJSKIH SAVJETOVALIŠNIH TRETMANA I MODIFIKACIJA PONAŠANJA PREMA ŽUPANIJAMA

Županija	Individualni savjetovanišni tretman	Rad na modifikaciji ponašanja	Obiteljsko savjetovanišni tretman
Grad Zagreb	3.071	9.853	228
Zagrebačka	565	154	143
Krapinsko-zagorska	741	374	273
Sisačko-moslavačka	490	215	288
Karlovačka	337	121	65
Varaždinska	675	391	201
Koprivničko-križevačka	348	336	223
Bjelovarsko-bilogorska	207	164	21
Primorsko-goranska	7.343	137	1.352
Ličko-senjska	678		17
Virovitičko-podravska	196	12	69
Požeško-slavonska	333	329	133
Brodsko-posavska	889	237	144
Zadarska	3.118	3.153	374
Osječko-baranjska	2.090	2.047	335
Šibensko-kninska	310	49	143
Vukovarsko-srijemska	273	187	242
Splitsko-dalmatinska	792	445	523
Istarska	5.010	4.068	608
Dubrovačko-neretvanska	1.986	1.171	236
Međimurska	450	11	253
Ukupno	29.902	23.454	5.871

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Savjetovanišni rad u Službama za prevenciju ovisnosti je podijeljen u tri razine. Individualni savjetovanišni tretman je usmjeren na podizanje nivoa znanja konzumenta, ovisnika ili člana obitelji, te motiviranja za daljnji tretman. Rad na modifikaciji ponašanja ima za cilj promjenu ponašanja s usvajanjem zdravih obrazaca ponašanja, razvijanje samopoštovanja, rad na promjeni stavova, razvijanje sposobnosti kvalitetnije komunikacije, usvajanje konstruktivnog načina rješavanja sadašnjih i budućih problema. U 2007. godini rad na modifikaciji ponašanja učinjen je 23.454 puta. Najviše rada na modifikaciji ponašanja učinjeno je u Gradu Zagrebu (9.853), Istarskoj županiji (4.068), Zadarskoj (3.153), te Osječko-baranjskoj (2.047).

Tijekom obiteljskog savjetovanišnog tretmana članovi obitelji i konzument, ovisnik zajedno sudjeluju u terapiji s ciljem što kvalitetnijeg rješavanja problema ovisnosti. U 2007. godini učinjen je 5.871 obiteljsko savjetovanišni tretman. Najviše obiteljsko savjetovanišnih tretmana provedeno je u Primorsko-goranskoj županiji (1.352), Istarskoj (608), te Splitsko-dalmatinskoj županiji (523).

Ambulantna psihijatrijska obrada uključuje procjenu psihičkog stanja pacijenta, razgovor po metodi somatskog intervjua i po potrebi somatski pregled, postavljanje radne ili konačne dijagnoze, upućivanje na dodatne pretrage ili intervencije, kontrolu stanja bolesnika, propisivanje i nastavak već uvedene terapije.

U 2007. godini Službe za prevenciju ovisnosti koje u sastavu svog tima imaju liječnika specijalista psihijatra ukupno su učinile 25.928 psihijatrijskih obrada. Od toga najviše ambulantnih psihijatrijskih obrada je učinjeno u Gradu Zagrebu (7.957), Primorsko-goranskoj županiji (1.981) i Splitsko-dalmatinskoj županiji (1.624).

U Gradu Zgrebu je također bilo i najviše psihoterapija njih 6.776 prosječno mjesečno ih je učinjeno 564, zatim slijedi Primorsko-goranska županija s 2.269 psihoterapija i Dubrovačko-neretvanska županija sa 906 psihoterapija.

Tablica 41. PSIHIJATRIJSKE OBRADJE (PRVA I PONOVDNA) I PSIHOTERAPIJE PREMA ŽUPANIJAMA

Županija	Psihijatrijska obrada	Ponovna psihijatrijska obrada	Psihoterapija
Grad Zagreb	446	7.511	6.776
Zagrebačka			
Krapinsko-zagorska	18	72	98
Sisačko-moslavačka	27	42	148
Karlovačka	7	10	47
Varaždinska	28	100	295
Koprivničko-križevačka	10	44	44
Bjelovarsko-bilogorska			1
Primorsko-goranska	185	1.796	2.269
Ličko-senjska			177
Virovitičko-podravska	8	21	3
Požeško-slavonska	16	10	57
Brodsko-posavska	16	172	191
Zadarska	47	528	84
Osječko-baranjska			
Šibensko-kninska	33	134	173
Vukovarsko-srijemska	9	42	1
Splitsko-dalmatinska	1.093	531	423
Istarska	101	484	342
Dubrovačko-neretvanska		8	906
Međimurska	34	232	78
Ukupno	2.078	11.737	12.113

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Izješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

Zdravstveno socijalna intervencija je pomaganje u rješavanju socijalnih potreba ovisnika (npr. pomoć pri reguliranju zdravstvene zaštite, pomoć u nalaženju liječnika primarne zdravstvene zaštite). Taj rad uključuje koordinaciju Službe za prevenciju ovisnosti s drugim subjektima CZSS, primarnom zdravstvenom zaštitom, sudom školom ili radnom organizacijom

Ukupno su u Hrvatskoj u 2007. godini izvršene 6.952 intervencije, najviše u Gradu Zagrebu 6.776, zatim slijede Primorsko-goranska županija (2.269) i Dubrovačko-neretvanska županija (906).

Liječenje osobe uključene u tretman u Službama za prevenciju ovisnosti uključuje i redovite kontrole urina (tzv. brzi testovi) na prisutnost droga i njihovih metabolita, te kapilarne krvi na HIV, HCV, HBV i sifilis. Ukupno je učinjeno 23.220 testova urina što prosječno mjesečno iznosi 1.935 testova (u 2006. godini 1.639 testiranja mjesečno). Najviše testiranja je bilo u Gradu Zagrebu 4.802, zatim slijedi Splitsko-dalmatinska županija (2.917), Zadarska županija (2.647) i Osječko-baranjska županija (2.224). Testiranja kapilarne krvi su zastupljena u manjoj mjeri, tako su u 2007. godini učinjena 1.272 testiranja krvi, što prosječno mjesečno iznosi 106 testiranja. Najviše testiranja je obavljeno u Splitsko-dalmatinskoj županiji (420), slijedi Grad Zagreb (398) i Zadarska županija (150).

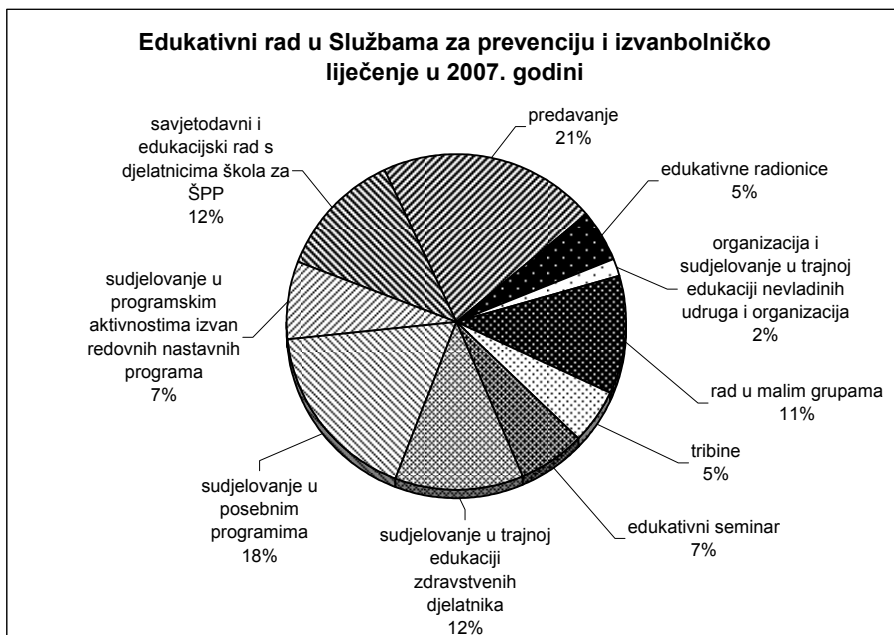
Tablica 42. TESTIRANJA URINA I SLINE NA PRISUTNOST DROGA I NJIHOVIH METABOLITA, TESTIRANJA KAPILARNE KRVI I TESTIRANJA SLINE NA ALKOHOL PREMA ŽUPANIJAMA

Županija	Testiranje urina na prisutnost droga i njihovih metabolita	Testiranje sline na prisutnost droga i njihovih metabolita	Testiranje iz kapilarne krvi na HIV, HCV, HBV i sifilis	Testiranje sline na alkohol
Grad Zagreb	4.802	33	398	
Zagrebačka	33			
Krapinsko-zagorska	418	13		
Sisačko-moslavačka	72	2		
Karlovačka	824		4	5
Varaždinska	1.303	3	82	2
Koprivničko-križevačka	180	63		
Bjelovarsko-bilogorska	191	1		2
Primorsko-goranska	1.557	4		
Ličko-senjska	69			
Virovitičko-podravska	109			
Požeško-slavonska	146		4	8
Brodsko-posavska	724		11	
Zadarska	2.647		150	
Osječko-baranjska	2.224	12		4
Šibensko-kninska	596			
Vukovarsko-srijemska	553	9	29	
Splitsko-dalmatinska	2.917		420	37
Istarska	2.013		127	
Dubrovačko-neretvanska	1.651		47	
Međimurska	191			
Ukupno	23.220	140	1.272	58

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Edukacija u Službama za prevenciju ovisnosti je usmjerena na trajnu edukaciju i usavršavanje djelatnika Službi i educiranje drugih. Tako je u 2007. godini u Službama održano ukupno 538 predavanja i 137 tribina. Savjetodavni i edukacijski rad sa djelatnicima škola za Školski preventivni program (312) organizacija edukativnih radionica za djelatnike škole, liječnike, druge profesionalce (129), sudjelovanje u posebnim programima (453), te organizacija i sudjelovanje u trajnoj edukaciji zdravstvenih djelatnika (309).

Slika 7. EDUKATIVNI RAD U 2007. GODINI U SVIM SLUŽBAMA U HRVATSKOJ

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU U 2007. GODINI

Tijekom 2007. godine na liječenju zbog uzimanja psihoaktivnih droga boravilo je 2.385 osoba koje su nastanjene u Gradu Zagrebu, što čini 32,0% od ukupno 7.464 liječenih osoba u Republici Hrvatskoj.

Tablica 43. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPOTREBE DROGA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU

GRAD ZAGREB	Liječene osobe				Novootkriveni (prvi puta registrirani)			
	Broj	Stopa na 100.000*	Od toga opijati F11	Stopa na 100.000 (opijati)	Svi tipovi ovisnosti F11.-F19.-	Udio od liječenih osoba (%)	Od toga opijatski tip (F11.-)	Udio (F11.-) od novo-otkrivenih
	2.385	444,2	1.694	315,5	596	25,0	216	36,2

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Grad Zagreb se nalazi među županijama s višom stopom liječenih osoba na 100.000 stanovnika u dobi od 15 do 64 godine. U Republici Hrvatskoj stopa iznosi 250,3 na 100.000 odraslih osoba, za Grad Zagreb ona je 444,2. U Hrvatskoj Grad Zagreb zauzima treće mjesto nakon Zadarske i Istarske županije.

Tablica 44. BROJ OSOBA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U IZVANBOLNIČKIM UVJETIMA U 2007. GODINI

Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje	Liječene osobe Broj	%
Grad Zagreb – ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	1.081	44,7
Sisačko-moslavačka županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	11	0,5
Karlovačka županija – ZJZ Savjetovalište za suzbijanje ovisnosti	2	0,1
Varaždinska županija - ZJZ Služba za prevenciju i liječenje	1	0,0
Virovitičko-podravna županija - ZJZ Služba za prevenciju i liječenje	1	0,0
Brodsko-posavska županija - ZJZ Služba za prevenciju i liječenje	1	0,0
Zadarska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	20	0,8
Osječko-baranjska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	1	0,0
Šibensko-kninska županija - ZJZ Služba za liječenje ovisnika	2	0,1
Splitsko-dalmatinska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	6	0,2
Istarska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	5	0,2
Poreč - Savjetovalište za prevenciju ovisnosti	2	0,1
Dubrovačko-neretvanska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	8	0,3
KB „Sestre milosrdnice” - poliklinika	1.275	52,8
UKUPNO SLUŽBE ZA PREVENCIJU I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE	2.416	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Izvanbolničko liječenje Zagrepčana ovisnih o psihoaktivnim drogama se odvija na dvije lokacije u kojima se liječi podjednaki broj pacijenata: u poliklinici Kliničke bolnice „Sestre milosrdnice“ 52,8% i Službi za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti 44,7% osoba.

Tablica 45. BROJ OSOBA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU BOLNIČKI LIJEČENIH ZBOG ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH DROGA U 2007. GODINI

Stacionarna zdravstvena ustanova	Broj liječenih osoba	Stacionarni boravci		
		Broj	%	Broj b.o. dana po osobi
Psihijatrijska bolnica Vrapče	151	217	45,9	31,7
Psihijatrijska bolnica Sv. Ivan, Jankomir	76	109	23,0	38,8
Klinička bolnica "Sestre milosrdnice"	112	122	25,8	16,5
KBC Zagreb (Rebro)	7	9	1,9	8,3
Klinička bolnica Dubrava	2	2	0,4	2,5
Psihijatrijska bolnica za djecu i mladež, Kukuljevićeva	3	4	0,8	28,3
Psihijatrijska bolnica Rab	1	1	0,2	80,0*
Psihijatrijska bolnica Ugljan	2	2	0,4	75,5*
Psihijatrijska bolnica Lopača	1	1	0,2	365,0*
NPS bolnica "Dr. I. Barbot" Popovača	2	2	0,4	92,5*
Opća bolnica Pula	3	3	0,6	11,0
Opća bolnica Zadar	1	1	0,2	2,0
UKUPNO STACIONARNE ZDR. USTANOVE	361	473	100,0	29,2

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

*Veći broj dana i bolničkih boravaka odnosi se na pacijente s višestrukim dijagnozama i psihijatrijskih bolestima

Ukupno su osobe iz Grada Zagreba najviše dolazile na liječenje u zagrebačke ustanove 97,2%, a ostalih 2,8% su liječene u različitim ustanovama u Hrvatskoj. Najveći broj je bio liječen u Kliničkoj bolnici „Sestre milosrdnice“, njih 1.387. Napominjemo da se ovdje radi i o ambulantskim (1.275) i o stacionarnim liječenjima (112). U Psihijatrijskoj bolnici Vrapče je liječena 151 osoba koja je bila 217 puta na bolničkom liječenju. U Psihijatrijskoj bolnici Sv. Ivan, Jankomir liječeno je 76 osoba (109 stacionarnih liječenja).

Neke osobe liječene zbog zlouporabe psihoaktivnih droga imale su višestruke dijagnoze i psihijatrijske bolesti te su stoga duže boravile u psihijatrijskim bolnicama ili odjelima. Najduži bolnički boravak je imao jedan pacijent u Psihijatrijskoj bolnici Lopača sa 365 bolničkih dana. U Psihijatrijskoj bolnici Rab na liječenju je bio jedan pacijent 80 dana. U Specijalnoj bolnici za psihijatrijske bolesti djece i mladeži, boravile su 3 osobe i to prosječno 28,3 dana. Broj bolničkih dana za osobe s prebivalištem u gradu Zagrebu se kretao u rasponu od dva dana u OB Zadar do već prije spomenutog pacijenta koji je u PB Lopača proveo cijelu godinu. U 2007. godini broj prosječnih bolničkih dana u psihijatrijskim bolnicama ili psihijatrijskim odjelima za osobe s prebivalištem u gradu Zagrebu je iznosio: Psihijatrijska bolnica Lopača 365 dana, NPS bolnica "Dr. I. Barbot" Popovača 92,5 dana, Psihijatrijska bolnica Rab 80 dana, Psihijatrijska bolnica Ugljan 75,5 dana.

Tablica 46. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI PREMA SPOLU I DOBI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU

D o b	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
< 14 god.	0	0	2	0,4	2	0,1
15-19 god.	168	8,8	32	6,6	200	8,4
20-24 god.	346	18,2	101	20,9	447	18,7
25-29 god.	557	29,3	144	29,8	701	29,4
30-34 god.	474	24,9	90	18,6	564	23,6
35-39 god.	195	10,3	46	9,5	241	10,1
> 40 god.	162	8,5	68	14,1	230	9,6
Ukupno	1.902	100,0	483	100,0	2.385	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prema spolnoj strukturi liječenih Zagrepčana razvidno je da 79,7% liječenih čine muškarci, a 20,3% žene. Prema dobnoj strukturi najviše liječenih je između 25 i 29 godina. Podatci za grad Zagreb ne odstupaju od podataka za Hrvatsku. Prosječna dob liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u gradu Zagrebu iznosi 29,2 godina, od toga prosječna dob muškaraca je 29 godina, a žena 29,8 godina.

Tablica 47. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA I NEOPIJATA S PREBIVALIŠTEM U ZAGREBU U 2007. GODINI, PO DOBI

Dob	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		Ukupno	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
10-14	0	0	2	0,3	2	0,1
15-19	16	0,9	184	26,6	200	8,4
20-24	160	9,4	287	41,5	447	18,7
25-29	577	34,1	124	17,9	701	29,4
30-34	517	30,5	47	6,8	564	23,6
35-39	231	13,6	10	1,4	241	10,1
40-44	100	5,9	15	2,2	115	4,8
45-49	69	4,1	10	1,4	79	3,3
50+	24	1,4	12	1,7	36	1,5
Ukupno	1.694	100,0	691	100,0	2.385	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Od ukupnog broja liječenih Zagrepčana, njih 71,0% je bilo liječeno zbog uzimanja opijata, što je manje nego u Hrvatskoj gdje je taj udio iznosio 76,4%. Opijate su najviše uzimali Zagrepčani u dobi 25-29 godina, njih 577 (34,1%). Slijede oni u dobi 30-34 godine (30,5%).

Udio liječenih uzimatelja neopijata iznosi 29,0%. U 2007. godini liječene su dvije osobe mlađe od 14 godina. Najveći udio je onih u dobi 20-24 godine, njih 287 što čini 41,5%. Iz podataka je razvidno da je 68,5% onih koji su uzimali neopijate u dobi do 24 godine.

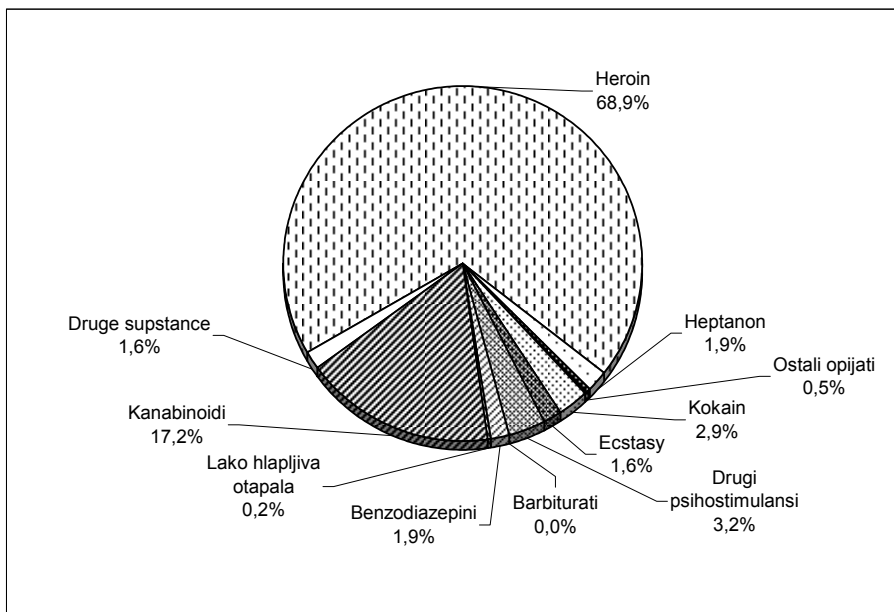
Tablica 48. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA VRSTI PSIHOAKTIVNE DROGE (MKB F11.0-F19.9)

Vrsta psihoaktivne droge	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
Opijati F11	1.307	68,7	387	80,1	1.694	71,0
Kanabinoidi F12	367	19,3	42	8,7	409	17,1
Sedativi i hipnotici F13	27	1,4	19	3,9	46	1,9
Kokain F14	57	3,0	12	2,5	69	2,9
Simulativna sredstva F15	110	5,8	14	2,9	124	5,2
Hlapljiva otapala F18	5	0,3	0	0,0	5	0,2
Više droga i ostale F19	29	1,5	9	1,9	38	1,6
Ukupno	1.902	100,0	483	100,0	2.385	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prema podacima o vrsti psihoaktivne droge vidljivo je da je 71,0% Zagrepčana zatražilo liječenje zbog ovisnosti o opijatima, 17,1% njih je došlo na liječenje zbog zlouporabe kanabinoida, te 5,2% zbog korištenja stimulativnih sredstava. Uspoređujući te udjele sa onima za Hrvatsku razvidno je da je u gradu Zagrebu veći udio kanabinoida i psihostimuladora. U Hrvatskoj je udio za kanabinoide 13,3%, a 4,8% za stimulativna sredstva.

Slika 8. OSOBE IZ GRADA ZAGREBA LIJEČENE U 2007. GODINI, PO VRSTI KORIŠTENOG SREDSTVA

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 49. OSOBE S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU LIJEČENE U RAZDOBLJU OD 2004. DO 2007. GODINE, PREMA GLAVNOM SREDSTVU

Vrsta glavnog sredstva	Broj liječenih osoba							
	2004.		2005.		2006.		2007.	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
Opijati	1.146	71,5	1.340	73,0	1.707	72,2	1.694	71,0
Kanabinoidi	336	21,0	390	21,3	386	16,3	409	17,2
Sedativi	49	3,1	32	1,7	49	2,1	46	1,9
Kokain	12	0,7	30	1,6	59	2,5	69	2,9
Stimulativna sredstva	35	2,2	14	0,8	124	5,2	114	4,8
Halucinogeni	2	0,1	0		2	0,1	0	0
Hlapljiva otapala	4	0,2	3	0,2	3	0,1	5	0,2
Više i ostalo	18	1,1	26	1,4	35	1,5	38	1,6
Ukupno	1.602	100,0	1.835	100,0	2.365	100,0	2.385	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Opijatski tip ovisnosti (F11.-) je kao i ranijih godina najprisutniji među ovisnicima i čini 71,0% populacije onih koji dopijaju na liječenje (za RH 76,4).

Prosječna dob prvog uzimanja opijata je 20,0 godina (RH – 20,0) a prvog intravenoznog uzimanja 20,7 godina (RH – 20,8). Od prvog eksperimentiranja (15,6 godina) do dolaska na liječenje u prosjeku je proteklo 9,3 godina. Za sve liječene u Republici Hrvatskoj protekne u prosjeku 9,8 godina od prvog uzimanja bilo kojeg sredstva do prvog javljanja na liječenje ovisnika o opijatima. Iz podataka proizlazi da je prosječna dob uzimanja opijata u Gradu Zagrebu i Hrvatskoj jednaka, ali Zagrepčani malo ranije dolaze na tretman.

Kanabis (marihuana, hašiš) kao glavno sredstvo ovisnosti u 2007. godini je bio evidentiran u 17,2% slučajeva (u RH 13,3%). Taj je udio u 2003. godini za Grad Zagreb iznosio 23,1%, u 2004. 21,0%, a u 2005. godini 21,3%. Mladi koji su bili zatečeni s izvjesnom količinom droge dragovoljno prihvaćaju odlazak na liječenje kako bi izbjegli pokretanje kaznenog postupka (Načelo oportuniteta iz čl.64 Zakona o sudovima za mladež). Kanabis se javlja u velikom broju slučajeva i u kombinaciji s drugim drogama. Marihuana se kao druga droga uzima uz opijate, kokain, stimulativna sredstva, sedative i halucinogene. Prosječna dob prvog uzimanja marihuane je bila 16,6 godina.

Barbituratni tip ovisnosti (F13.-) o sedativima i anksioliticima bez kombinacija s drugim psihoaktivnim drogama je zastupljen sa udjelom od 1,9%, te odgovara kretanjima kao i ranijih godina. Kod žena je udio sedativa veći i iznosi 3,9%, a kod muškaraca 1,4%. Prosječna dob prvog uzimanja barbiturata je 22,3 godina.

Prošle je godine na liječenju bilo 69 osoba kod kojih je kao glavna droga upisan **kokain** (2,9%), što pokazuje porast u odnosu na prethodne godine. U Hrvatskoj je taj udio u 2007. iznosio 2,0%. Prosječna dob prvog uzimanja kokaina u 2007. godini je bila 20,5 godina. Ranijih godina kokain se rijetko nalazio kao dominantna droga, nego uglavnom kao jedna od više različitih i u raznim kombinacijama. Otprije par godina kokain se javlja sve češće kao glavna droga.

Psihostimulatori (F15) su čini se sve prisutnija droga u našoj ovisničkoj populaciji. U 2007. godini je udio psihostimulatora među zagrebačkim liječenim ovisnicima bio 4,8%. Psihostimulatori se uglavnom ne uzimaju kao glavna droga, nego u kombinaciji s drugim drogama. Iako se upozorava na mnoga još nedovoljno istražena djelovanja MDMA (ecstasy), to je sredstvo i nadalje vrlo popularno i to ne samo među posjetiteljima rave i techno koncerata, već i među mlađom populacijom zbog njihove vrlo pristupačne cijene. Prosječna dob prvog uzimanja je 18,1 godina.

U skupini "više i ostalo" (F19.-) registrirano je 38 osoba (1,5%) s prebivalištem u Gradu Zagrebu. Za neke osobe nije uvijek lako odrediti glavno sredstvo između svih različitih

Izvješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

sredstava koje one koriste. Tako u ovu skupinu spadaju svi koji uzimaju više različitih sredstava (bez da ijedna dominira). Tu su uvršteni i svi oni ovisnici za koje je napisana samo neodređena dijagnoza kao što je to narkomanija, ovisnost, tabletomanija i sl. iz koje se ne vidi koja je vrsta droge korištena.

Tablica 50. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI IZ GRADA ZAGREBA PREMA NAČINU UPUĆIVANJA NA LIJEČENJE

Upućen od	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Osobno	582	41,9	48	8,5	630	32,3
Liječnik PZZ	487	35,1	14	2,5	501	25,7
Sud/uvjetna kazna	98	7,1	254	45,0	352	18,0
Obitelj	60	4,3	42	7,4	102	5,2
Socijalna služba	3	0,2	181	32,1	184	9,4
Prijatelji	49	3,5	3	0,5	52	2,7
Bolnica/druga med. ustanova	34	2,4	2	0,4	36	1,8
Drugi centar za liječenje	26	1,9	7	1,2	33	1,7
Drugo	50	3,6	13	2,3	63	3,2
UKUPNO	1.389	100,0	564	100,0	1.953	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Najviše ovisnika o opijatima iz Grada Zagreba na liječenje je došlo potaknuto osobnom odlukom 41,9%, dok u Hrvatskoj taj udio iznosi 65,2%. Aktivna uključenost liječnika primarne zdravstvene zaštite znatno je viša u gradu Zagrebu nego u Hrvatskoj. U 35,1% slučajeva liječnik primarne zdravstvene zaštite je uputio osobu na liječenje (u Hrvatskoj 14,6%).

Oni koji su uzimali neopijate, a bili su na liječenju tijekom 2007. godine najčešće su upućeni od suda (45,0%) ili socijalne službe (32,1%). U Republici Hrvatskoj ti udjeli iznose 48,2% za upućene od suda i 21,5% od socijalnih službi.

Tablica 51. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPOTREBE DROGA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU U 2007. GODINI PREMA NAČINU LIJEČENJA

Vrsta tretmana	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Detoksikacija metadonom - brza	29	4,3	0	0	29	2,4
Detoksikacija metadonom - spora	100	14,9	0	0	100	8,3
Održavanje na metadonu	148	22,1	0	0	148	12,3
Farmakoterapija buprenorfinom	280	41,7	0	0	280	23,2
Detoksikacija bez metadona	11	1,6	7	1,3	18	1,5
Upute - savjetovanje - podrška	44	6,6	482	89,8	526	43,5
Bez medikacije	51	7,6	40	7,4	91	7,5
Upućen u drugi centar	6	0,9	8	1,5	14	1,2
Tretman nije započeo - Odluka nije donesena	2	0,3	0	0	2	0,2
Ukupno	671	100,0	537	100,0	1.208	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Izješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

Osobe s prebivalištem u Zagrebu koje su liječene zbog uzimanja opijata, najviše su liječene održavanjem na buprenorfinu – Subutexu 41,7% (za razliku od Hrvatske gdje je farmakoterapija buprenorfinom manje zastupljena 28,7%). Na brznoj ili sporjoj detoksikaciji metadonom bilo je 19,2% Zagrepčana (Hrvatska 31,85), a još 22,1 na održavanju na metadonu (U Hrvatskoj 21,0%). Ukupno je u 83,0% zagrebačkih ovisnika o opijatima bilo tretirano farmakoterapijom. U Hrvatskoj je taj udio nešto niži (81,5%).

Skoro 90% liječenih Zagrepčana koji nisu uzimali opijate, dolazili su na savjetovanja, upute i podršku.

Tablica 52. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU U 2007. GODINI PREMA NAČINU STANOVANJA

Stanovanje	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Živi sam	230	13,6	33	4,8	263	11,0
S primarnom obitelji	960	56,7	538	77,9	1.498	62,8
S prijateljima	16	1,0	2	0,3	18	0,8
S partnerom	190	11,2	18	2,6	208	8,7
S partnerom i djetetom	209	12,3	17	2,5	226	9,5
Drugo	53	3,1	20	2,9	73	3,1
Nepoznato	36	2,1	63	9,1	99	4,1
UKUPNO	1.694	100,0	691	100,0	2.385	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Podatci o stanovanju se razlikuju između onih koji uzimaju opijate i onih koji uzimaju neopijate. I jedni i drugi najviše žive s primarnom obitelji (56,7% opijati i 77,9% neopijati. Sa partnerom i djetetom živi 12,3% uzimatelja opijata i 2,5% uzimatelja neopijata. S partnerom živi 11,2% uzimatelja opijata a svega 2,6% uzimatelja neopijata. Čak 230 (13,6%) osoba koje uzimaju opijate žive same prema 33 (4,8%) onih koji uzimaju neopijate.

Tablica 53. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU U 2007. GODINI PREMA NAČINU OTKRIVANJA ZLOUPORABE

Tko je otkrio	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Član obitelji	843	60,3	196	29,0	1.039	50,0
Policija	140	10,0	368	54,4	508	24,5
Prijatelj, poznanik	205	14,7	13	1,9	218	10,5
Zdravstveni djelatnik	39	2,8	6	0,9	45	2,2
Netko na radnom mjestu	4	0,3	0	0,0	4	0,2
Netko od osoblja škole	9	0,6	8	1,2	17	0,8
Ostalo	61	4,4	6	0,9	67	3,2
Nepoznato	98	7,0	80	11,8	178	8,6
UKUPNO	1.399	100,0	677	100,0	2.076	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prema izjavama osoba liječenih zbog zlouporabe opijata obitelj je bila prva koja je saznala za problem ovisnosti (60,3%), zatim slijede prijatelji i poznanici 10,0%. Kod osoba liječenih zbog

Izvrješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

zlouporabe neopijata policija u 54,4% slučajeva prva otkriva zlouporabu, a obitelj u 29,0% slučajeva.

Tablica 54. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007.GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA RAZDOBLJU RODITELJSKOG SAZNAJZA ZA PROBLEM OVISNOSTI

Roditeljsko saznanje	Glavno sredstvo							Ukupno	%
	Opijati	Kokain	Stimulativna sredstva	Sedativi	Lako hlapljiva otapala	Kanabis	Više droga		
Unutar prve godine	232	10	23	3		144		412	17,3
Nakon 1. godine	250	12	23	4	2	83	2	376	15,8
Nakon 2 do 3 godine	429	15	45	3	3	80	3	578	24,2
Nakon 4 i više godina	395	12	18	6		46		477	20,0
Roditelji za to ne znaju	191	7	9	4		35		246	10,3
Drugo (roditelji umri, ne zna za roditelje)	78	2	2	3		2		87	3,6
Nepoznato	119	11	4	23		19	33	209	8,8
Ukupno	1.694	69	124	46	5	409	38	2.385	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Roditelji uzimatelja opijata su za problem svoje djece saznali najčešće nakon 2 do 3 godine od početka uzimanja psihoaktivnih sredstava (25,3%), zatim njih 23,3% nakon 4 i više godina. Unutar prve godine ih je saznalo 13,7% a između prve i druge godine još 14,7%. Ukupno do treće godine 53,7% roditelja saznaje za uzimanje opijata svoje djece. Ipak ima 11,3% roditelja koji uopće ne znaju za problem svoje djece sa uzimanjem opijata.

Ukoliko su roditelji za ovisnost saznali unutar prve godine uzimanja, najčešće se radi o marihuani. Gotovo trećina roditelja je o uzimanju marihuane saznala unutar prve godine (26,0%), a unutar prve tri godine 65,8% roditelja.

Tablica 55. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DRUGA U 2007.GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA GLAVNOM POVODU POČETKA UZIMANJA PSIHOAKTIVNOG SREDSTVA

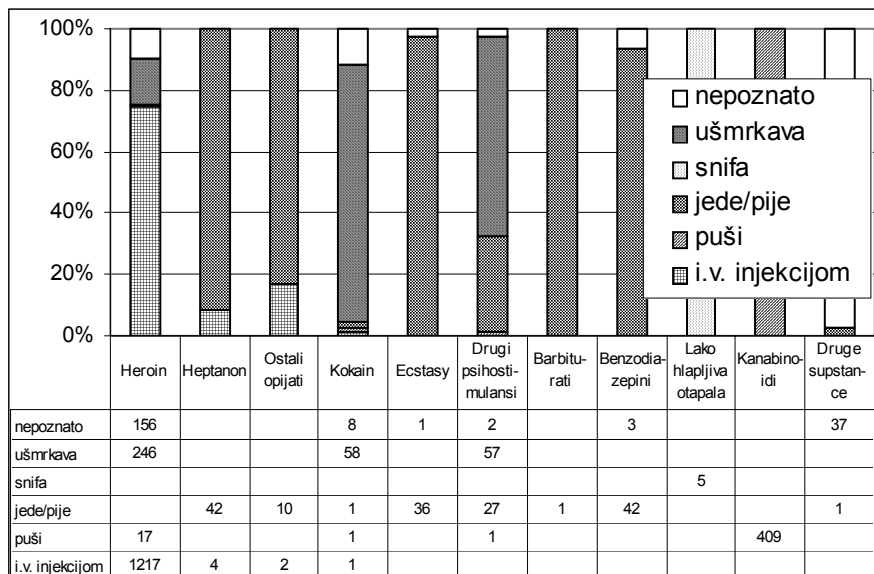
Glavni povod	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Utjecaj vršnjaka ili partnera	544	36,3	179	29,5	719	34,2
Znatiželja	340	22,7	231	38,1	571	27,2
Zabava	146	9,7	59	9,7	205	9,8
Želja za samopotvrđivanjem	75	5,0	54	8,9	129	6,1
Dosada	136	9,1	33	5,4	169	8,0
Psihološki problemi	123	8,2	30	5,0	153	7,3
Problemi u obitelji	121	8,1	14	2,3	135	6,4
Neznanje o štetnim posljedicama	11	0,7	5	0,8	16	0,8
Problemi	3	0,2	1	0,2	4	0,2
UKUPNO	1.499	100,0	606	100,0	2.101	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Glavni povod početka uzimanja nekog psihoaktivnog sredstva za osobe liječene zbog zlouporabe opijata je bio utjecaj vršnjaka i partnera 36,3%, te znatiželja 22,7%.

Osobe koje su uzimale ostala sredstva kao glavni povod početka uzimanja psihoaktivnog sredstva navode znatiželju (38,1%), a zatim utjecaj vršnjaka ili partnera (29,5%). Zbog psiholoških problema opijate su počeli uzimati u 8,2%, a neopijate u 5,0% slučajeva.

Slika 9. NAČIN UZIMANJA PRIMARNOG SREDSTVA OSOBA IZ GRADA ZAGREBA LIJEČENIH TIJEKOM 2007. GODINE

Opijate je intravenozno uzimalo 1.223 osobe (72,2%), a 246 (14,5%) ušmrkavanjem. Vrlo slična je situacija bila i prethodne godine.

Stimulativna sredstva su u 65,5% slučajeva uzimali ušmrkavanjem (57 osoba), a 31,0% (27 osoba) peroralno.

Tablica 56. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007.GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA PROSJEČNOJ DOBI ZAPOČIMANJA EKSPERIMENTIRANJA, PRVOG I PRVOG I.V. UZIMANJA HEROINA, TE DOLASKA NA LIJEČENJE HEROINSKIH OVISNIKA

	2007.
Prosječna dob prvog uzimanja bilo kojeg sredstva	15,6
Prosječna dob prvog uzimanja heroina	20,0
Prosječna dob i.v.uzimanja	20,7
Prosječna dob prvog javljanja na tretman	24,9
Broj godina od prvog uzimanja bilo kojeg sredstva do prvog dolaska na liječenje	9,3

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tijek razvoja opijatske ovisnosti je za Zagrepčane sličan kao i za Hrvatsku u cjelini.

Eksperimentiranja s drogom počinju sa 15,6 godina (u Hrvatskoj sa 15,9). Prvo uzimanje heroina se događa kao i u Hrvatskoj sa 20 godina, a prvo intravensko uzimanje sa 20,7 godina

Od prvog eksperimentiranja do prvog liječenja protekne prosječno 9,3 godina, dok je za ovisnike iz cijele Hrvatske taj prosjek 9,8 godina.

Tablica 57. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA KORIŠTENJU ZAJEDNIČKIH IGALA U ŽIVOTU I POSLJEDNJIH MJESEC DANA

Korištenje zajedničkih igala	U životu		Posljednjih mjesec dana	
	Broj	%	Broj	%
Da	945	69,7	93	17,2
Ne	410	30,3	447	82,8
Ukupno	1.355	100,0	540	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Kao i u cijeloj Hrvatskoj, i u Gradu Zagrebu došlo je do smanjenja udjela osoba koje koriste zajedničke igle i šprice. Gotovo 70% liječenih osoba (945 – 69,7%) je barem jednom u životu dijelilo igle i šprice, a u zadnjih mjesec dana je to činilo 93 osoba (17,2%). Za Hrvatsku taj udio iznosi 19,9%

Tablica 58 OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA INTRAVENSKOM UZIMANJU OPIJATA UOPĆE I TRENUTNO

Konzumenti opijata		Intravensko uzimanje prije i sada		Prije uzimao intravenski, a sada ne		Nepoznat trenutni način uzimanja	
1.694	100,0%	1.413	83,4%	243	14,3%	38	2,2%

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Podatci o intravenoznom uzimanju opijata u Gradu Zagrebu bilježe se po trenutnom i prethodnom stanju. U 2007. godini 1.413 (83,4%) liječenih opijatnih ovisnika je izjavilo da je barem jednom u životu injektiralo opijate. Od onih koji su ikad u životu uzimali opijate intravenski 14,3% sada ih ne uzima na taj način.

Tablica 59. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA U 2007. GODINI S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU PREMA NAČINU I UČESTALOSTI UZIMANJA GLAVNOG SREDSTVA

Učestalost uzimanja glavnog sredstva	Način uzimanja glavnog sredstva					Ukupno	%
	i.v. injekcijom	puši	jede / pije	ušmrkava	nepoznato		
Probao 1-5 puta ukupno	6		2	3	1	12	0,7
1-3 puta mjesečno	72	1	1	23	1	98	5,8
Jednom tjedno	18		1	3		22	1,3
2-6 dana u tjednu	86	3	2	17	2	110	6,5
Svakodnevno	225	4	30	53	4	316	18,7
Uzima neredovito	44	1		15	5	65	3,8
Ne uzima prošli mjesec	652	6	10	104	38	810	47,8
Nepoznato	120	2	6	28	105	261	15,4
Ukupno	1.223	17	52	246	156	1.694	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Podatci o injektiranju opijata prema učestalosti uzimanja ukazuju da 461 liječeni ovisnik ima frekvenciju uzimanja droge minimalno jednom tjedno, a 225 (18,4%) njih to čini svakodnevno. Prošli mjesec intravenski opijate nije uzimalo 652 osobe odnosno 38,5%, vjerojatno zbog nekog oblika farmakoterapije koja im je bila propisana.

Tablica 60. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE OPIJATA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU U 2007. GODINI PREMA ANAMNESTIČKIM PODATCIMA O ZARAŽENOSTI HEPATITISOM B, C I HIV-om

Zlouporaba opijata	Zagreb	Hrvatska
HIV pozitivni	0,5	0,5
Hepatitis B pozitivni	8,6	13,6
Hepatitis C pozitivni	35,7	46,3

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Među opijatnim ovisnicima Grada Zagreba manji je udio pozitivnih na virus hepatitisa C i B no u Hrvatskoj. Dok je pozitivni nalaz na virus Hepatitisa B imalo 8,6% testiranih Zagrepčana, za Hrvatsku je taj broj 13,6%. Za hepatitis C udio pozitivnih u gradu Zagrebu iznosio je 35,7, a za Hrvatsku 46,3%.

Tablica 61 OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA S PREBIVALIŠTEM U GRADU ZAGREBU U 2007. GODINI PREMA SADAŠNJIIM SUDSKIM PROBLEMIMA

Sadašnji sudski problemi	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		SVUKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj prijava	%
Nema	1.010	74,5	268	46,5	1.278	66,1
Ima / od toga	345	25,5	309	53,5	654	33,9
Mjera obveznog liječenja	78	22,6	214	69,3	292	44,6
Započeta samo istraga	17	4,9	20	6,5	37	5,7
U toku sudski proces	121	35,1	37	12,0	158	24,2
Pod uvjetnom kaznom	85	24,6	20	6,5	105	16,1
Očekuje izvršenje kazne	27	7,8	8	2,6	35	5,4
Nalazi se u zatvoru	12	3,5	5	1,6	17	2,6
U pritvoru	5	1,4	5	1,6	10	1,5
UKUPNO	345	100,0	309	100,0	654	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prema podacima o sudskim problemima liječenih ovisnika razvidno je da 66,1% liječenih nije imalo nikakvih problema sa zakonom, dok je 33,9% liječenih zagrebačkih ovisnika na neki način prekršilo zakon.

Od osoba koje su bile na liječenju zbog ovisnosti o opijatima s prebivalištem u Gradu Zagrebu 25,5% sada ima neki sudski problem. Najviše ih je trenutno pod sudskim procesom 35,1%, pod uvjetnom kaznom 24,6%, a 22,6% ih ima mjeru obveznog liječenja.

Od osoba koje su konzumirale ili su ovisne o ostalim sredstvima 53,3% ih trenutno ima sudskih problema. Najčešće se radi o mjeri obveznog liječenja 69,3%, a kod 12,0% se vodi sudski proces.

Tablica 62. OSOBE LIJEČENE ZBOG ZLOUPORABE DROGA S PREBIVALIŠTEM U ZAGREBU U 2007. GODINI PREMA RANIJIM SUDSKIM PROBLEMIMA

Raniji sudski problemi	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata	
	Broj	%	Broj	%
Nema	760	48,5	449	73,0
Ima / od toga	807	51,5	166	27,0
Kažnjavan prekršajno	222	27,5	98	59,0
Kažnjavan uvjetnom kaznom	212	26,3	22	13,3
Imao ih je	69	8,6	15	9,0
Mjera obaveznog liječenja	17	2,1	11	6,6
Kažnjavan zatvorskom kaznom	202	25,0	13	7,8
Bio u pritvoru	27	3,3	5	3,0
Bio u zatvoru više puta	58	7,2	2	1,2
UKUPNO	807	100,0	166	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Ranije sudske probleme u Gradu Zagrebu imalo je 973 osoba, od toga 807 ili 82,9% su oni koji su bili liječeni zbog zlouporabe opijata. Najviše ih je bilo kažnjeno prekršajno i uvjetnom kaznom (27,5% i 26,3%). Zatvorsku kaznu je imalo 25,0% svih osoba liječenih zbog opijata.

Osobe koje su bile na liječenju zbog uzimanja ostalih psihoaktivnih droga manje su zastupljene među onima koje, su ranije imali neke sudske probleme. Od 166 osoba koje su imale ranije sudske probleme 59,0% ih je bilo kažnjavano prekršajno, 13,3% uvjetnom kaznom, dok je kaznu zatvorom imalo 7,8% .

PODATCI MINISTARSTVA PRAVOSUĐA, UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE REPUBLIKE HRVATSKE

Prema izvješću ravnatelja Središnjeg Ureda Uprave za zatvorski sustav, Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Republike Hrvatske, gospodina mr. sc. Ivana Damjanovića, donosimo podatke o zatvorenicima-ovisnicima o psihoaktivnim drogama koji su se nalazili u kaznionicama i zatvorima Republike Hrvatske u razdoblju od 01.01.2007. do 31.12.2007. godine.

**Tablica 63 PREGLED OSOBA LIŠENIH SLOBODE – OVISNIKA O
PSIHOAKTIVNIM DROGAMA ZA 2007. GODINU U ODNOSU NA
KAZNENA DJELA**

Vrsta kaznenog djela – članci KZ-a	Broj osoba tijekom godine						Ukupno
	Zatvorenici		Pritvorenici		Maloljetnici		
	N1	N2	N1	N1	N2	N1	
Zlouporaba psihoaktivnih droga (čl. 173 KZ st.1)	54	49	8	53	0	0	164
Zlouporaba psihoaktivnih droga (čl. 173 KZ st.2,3,4,5 i 6)	270	234	7	373	1	0	885
Tjelesna ozljeda (čl. 98., 99., 100. i 101 KZ)	9	8	3	19	0	0	39
Silovanje (čl.18., 189., 190., 191., 192. 193. KZ)	2	5	3	21	0	0	31
Krađa, teška krađa (čl. 216. i 217 KZ)	147	164	32	199	0	3	545
Ubojstvo, teško ubojstvo, ubojstvo na mah (čl-90.,91.i 92)	11	23	0	34	0	0	68
Razbojništvo (čl. 218. i 219 KZ)	122	91	0	130	0	0	343
Prijevaram (čl. 224 KZ)	12	15	5	15	0	0	47
Ostala kaznena djela	35	92	8	168	1	0	304
Ukupno	662	681	66	1.012	2	3	5
Ukupno (zatvorenici, pritvorenici, maloljetnici)	1.343		1.078		5		3.504

N1= osobe s izrečenom sigurnosnom mjerom

N2= osobe bez izrečene sigurnosne mjere

Tablica 64. PREGLED BROJA ZATVORENIKA - OVISNIKA O PSIHOAKTIVNIM DROGAMA, PREMA SPOLU I DOBI TIJEKOM 2007. GODINE

Dob	Broj zatvorenika tijekom godine						Ukupno	
	Zatvorenici (odgojna mjera, mlt. zatvor)		Pritvorenici		Prekršajno kažnjeni			
	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
< 16 g.	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20 g.	28	1	30	1	10	0	68	2
21-25 g.	246	10	195	14	23	1	464	25
26-30 g.	421	13	284	12	25	2	730	27
31-35 g.	268	10	251	5	29	0	548	15
36-40 g.	136	4	140	2	2	0	278	6
> 40 g.	93	5	126	10	8	0	227	15
Ukupno	1.192	43	1.026	44	97	3	2.315	90

Tablica 65. PRIKAZ BROJA ZATVORENIKA - OVISNIKA O PSIHOAKTIVNIM DROGAMA PREMA VRSTAMA PSIHOAKTIVNE DROGE TIJEKOM 2007. GODINE

Vrsta psihoaktivne droge	Broj zatvorenika tijekom godine			
	Zatvorenici	Pritvorenici	Prekršajno kažnjeni	Maloljetnici
Opijati F11	515	405	51	3
Kanabinoidi F12	117	163	6	2
Sedativi i hipnotici F13	12	49	35	2
Kokain F14	34	73	3	2
Stimulativna sredstva F15	32	63	1	0
Halucinogeni F16	166	3	0	0
Hlapljiva otapala F18	0	1	0	0
Više droga i ostale F19	372	404	11	4
Ukupno	1.248	1.161	107	13

PODATCI DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE

Prema Izješću zamjenice glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske gospođe Marinke Orlić, donosimo podatke o broju prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga za 2007. godinu.

Punoljetni počinitelji

Kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl.173 Kaznenog zakona, u kojem su sadržani svi modaliteti zlouporabe opojnih droga participira u ukupnom broju prijavljenog kriminaliteta ove dobne skupine sa 13,4%.

Tablica 66. PRIJAVLJENE, OPTUŽENE I OSUĐENE PUNOLJETNE OSOBE ZA SVE MODALITETE KAZNENOG DJELA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA IZ ČL. 173 KZ

Apsolutni brojevi i veržni indeksi

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Prijavljeno	5.387 102	6.186 114	6.642 107	6.028 91	5.522 92	4.632 82	4.900 106	6.026 123
Optuženo	3.114 99	3.367 108	4.292 127	4.251 99	4.071 96	3.851 94	3.536 91	3.855 109
Osuđeno	2.162 95	2.683 124	3.499 130	4.069 116	4.069 102	3.535 84	3.535 84	3.971 112

Nakon uzastopnog pada broja prijavljenih osoba od 2003. , u 2006. godini uočen je ponovno rast prijavljenih osoba, a u 2007. broj prijavljenih porastao je u odnosu na prethodnu godinu za 22,9% (6026:4900), što predstavlja objektivni pokazatelj. Međutim radi se o vrsti kriminaliteta koji uvijek ima svoju tamnu brojku, pa otkrivena i prijavljena djela predstavljaju samo određeni postotak ove vrste kriminaliteta. Radi se o izuzetno opasnom i teškom kriminalitetu koji s jedne strane donosi, posebno organiziranim grupama, ogroman profit, a s druge strane, zbog svoje pogibeljnosti, uništava i odnosi ljudske živote. Stoga je i uvršten u Glavu Kaznenog zakona protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom.

U 2007. godini osuđeno je 3.971 osoba što predstavlja porast od 12,5% u odnosu na prethodne dvije godine kada je osuđeno 3.535 osoba. Dakle, u izvještajnom razdoblju broj prijavljenih je u porastu za 22,9%, broj optuženih u porastu za 9%, dok je broj osuđenih u porastu za 12,5%. Doneseno je ukupno 4.160 presuda, od toga 3.971 ili 95,6% osuđujući, što je na prošlogodišnjoj razini (95,2%), a što nadalje govori o dobro održanoj razini optuženja.

Tablica 67. PRIJAVLJENE, OPTUŽENE I OSUĐENE PUNOLJETNE OSOBE ZA KAZNENO DJELO ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA IZ ČL. 173 ST 1. KZ

Apsolutni brojevi i veržni indeksi

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Prijavljeno	3.922 101	4.622 117	5.131 111	4.382 85	4.123 94	3.338 80	3.672 110	4.441 120
Optuženo	2.209 108	3.367 152	3.15 95	3.024 94	2.826 93	2.747 97	2.504 91	2.567 102
Osuđeno	1.602 100	2.683 167	2.748 102	3.115 113	3.085 99	2.753 89	2.474 89	2.813 113

Izvješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini

Za osnovni oblik ovog kaznenog djela u 2007. prijavljeno je 4.441 osoba ili 20% više nego u prethodnoj godini. U ukupnom kriminalitetu vezanom za zlouporabu opojnih droga ovaj najblaži oblik inkriminacije participira sa 73,6%. Trend porasta prijavljenih osoba za ovaj oblik djela u porastu je posljednje dvije godine.

Kao što je ranije navedeno posjedovanje opojne droge kao osnovni i najblaži oblik kaznenog djela iz čl. 173 Kaznenog zakona najzastupljeniji je i participira u ukupnoj masi zlouporabe opojnih droga sa 73,6%. Na drugom mjestu je preprodaja opojne droge koja po broju prijavljenih osoba participira sa 16,8%. Organizirani oblik preprodaje i udruživanja za prodaju opojne droge participira sa 2,4%, davanje droge na uživanje i omogućavanje uživanja sa 4,5% i kvalificirani oblik kod davanja opojne droge na uživanje djeci, maloljetnicima, duševno bolesnim osobama ili većem broju osoba sa 1,9%.

Za st. 4. čl. 173 Kaznenog zakona u kojem je inkriminirano nabavka i posjedovanje opreme i prekursora za proizvodnju opojne droge taj je broj isti kao u prošlogodišnjem izvještajnom razdoblju sa 30 prijavljenih osoba. Prekursori se kod nas organizirano ne proizvode i ne nabavljaju za proizvodnju, odnosno zasada nema nikakvih saznanja da bi kod nas postojali laboratoriji za proizvodnju opojnih droga. Još uvijek se radi o sporadičnim slučajevima koji se otkrivaju i procesuiraju.

Od ukupnog broja optuženih za sve oblike tog djela, za posjedovanje droge optuženo je 66,6% osoba, za preprodaju droge 22%, za davanje droge na uživanje i omogućavanje uživanja 7,7%, za udruživanje za preprodaju droge 3,2%, za kvalificirani oblik kod davanja opojne droge na uživanje djeci, maloljetnicima, duševno bolesnim osobama ili većem broju osoba optuženo je 3,5% osoba, a za nabavu i držanje sredstava za nabavljanje droge i prekursora optuženo je 25 osoba.

Svi navedeni podatci u nominalnim iznosima i u postocima uz minimalna odstupanja odgovaraju stanju iz ranijih izvještajnih razdoblja tako da možemo konstatirati da se na području kriminaliteta droga posljednjih godina kod nas nisu desili veći ni pozitivni, ali ni negativni pomaci.

Tablica 68. PRIJAVLJENE, OPTUŽENE I OSUĐENE PUNOLJETNE OSOBE ZA KAZNENO DJELO ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA IZ ČL. 173 ZA 2005., 2006., I 2007. GODINU

Apsolutni brojevi i postoci

Kazeno djelo	Prijavljeno			Optuženo			Osušeno		
	2005.	2006.	2007.	2005.	2006.	2007.	2005.	2006.	2007.
Posjedovanje opojne droge (čl.173.st.1. KZ)	3.338 72	3.672 74,9	4.441 73,6	2.747 71,3	2.504 70	2.567 66,6	2.753 77,8	2.474 74	2.813 71,7
Preprodaja opojne droge (čl.173.st.2. KZ)	866 18,7	770 15,7	1918 16,8	741 19,2	703 19,8	849 22	562 15,8	614 18,3	819 20,5
Organizirana preprodaja droge (čl.173.st.3.KZ)	92 2	99 2	146 2,4	77 2	64 1,8	126 3,2	33 0,9	56 1,6	46 1,1
Neovlašteno pravljenje, uporaba opreme i dr. (čl.173.st.4.KZ)	10 0,2	32 0,6	30 0,5	10 0,2	27 0,7	25 0,6	5 0,1	10 0,2	25 0,6
Davanje droge drugome na uporabu (čl.173.st.5. KZ)	263 5,6	261 5,3	272 4,5	209 5,4	204 5,7	198 7,7	142 4	159 4,7	202 5
Davanje droge djetetu, mlt.osobi i dr. (čl.173.st.6. KZ)	63 1,3	66 1,3	118 1,9	67 1,7	34 0,9	90 3,5	40 1,1	26 0,7	73 1,8
Ukupno	4.632 100	4.900 100	6.062 100	3.851 100	3.536 100	3.855 100	3.535 100	3.339 100	3.971 100

Za sve oblike kaznenog djela iz čl. 173. Kaznenog zakona izrečeno je sankcija prema 3.971 osoba. Za najteži oblik ovog kaznenog djela (čl.173.st.3.KZ) osuđene su kaznom zatvora 45 osoba, dok je jednoj osobi izrečena uvjetna osuda. Za kazneno djelo iz čl. 173. st.2 Kaznenog zakona na kaznu zatvora osuđeno je 89,2% počinitelja, dok je 2006. za taj oblik kaznenog djela zatvorsku kaznu dobilo 92,5% počinitelja. Za osnovni oblik iz čl. 173.st.1. Kaznenog zakona na kaznu zatvora osuđeno je 5,1% počinitelja, što je izvjestan napredak u odnosu na ranije godine (2004.-2,5%, 2005,-3%, 2006,-4,3%).

Tablica 69. SANKCIJE IZREČENE ZA POJEDINE MODALITETE KAZNENOG DJELA ČL.173 KZ

Apsolutni brojevi i postoci

Kazneno djelo	Zatvor	Novčana kazna	Uvjetna osuda	Sudska opomena	ml. sankcije za mpl.	Ukupno
Posjedovanje opojne droge (čl.173.st.1 KZ)	145 5,1	969 34,4	1.513 53	149 5,2	37 1,3	2.813 100
Preprodaja opojne droge (čl.173.st.2 KZ)	725 89,2	0	28 3,4	0	59 7,2	812 100
Organizirana preprodaja droge (čl.173.st.3.KZ)	45 97,8	0	1 2,1	0	0	46 100
Neovlašteno pravljenje, uporaba opreme i dr. (čl.173.st.4.KZ)	2 8	2 0,9	20 80	0	1 4	25 100
Davanje droge drugome na uporabu (čl.173.st.5 KZ)	35 17,3	2 0,9	164 81	0	1 0,5	202 100
Davanje droge djetetu, ml.osobi i dr. (čl.173.st.6 KZ)	17 23	1 1,3	50 68,4	0	5 6,8	73 100
Ukupno	969 24,4	974 24,5	1.776 44,7	149 3,7	103 2,5	3.971 100

Analizom navedenih statističkih pokazatelja za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga možemo ustvrditi da je 2007. zabilježen porast broja prijavljenih osoba za 22,9%, broj optuženih osoba za 9% a broj osuđenih osoba za 12,5%.

Među osuđujućim presudama promijenio se omjer izrečenih kazni i sankcija, tako da uvjetne osude participiraju sa 44,7% (2006.-54%), kazne zatvora participiraju sa 24,4% (2006.-4,3%), novčane kazne participiraju sa 24% (2006.-35%) i sudske opomene sa 3,7% (2006.-5,8%). Uloženo je 74% žalbi zbog odluke o kaznenoj sankciji.

Nezadovoljavajući je omjer kaznenih prijava za osnovni najlakši oblik kaznenog djela zlouporabe opojnih droga i drugih opasnijih oblika počinjenja iz razloga što relativno mali broj prijavljenih osoba za teže oblike ovog kaznenog djela nije odraz stvarnosti. Nužno je poduzimanje što bolje koordinacije svih organa koji učestvuju u otkrivanju i procesuiranju ovih djela u pravcu izmjene ovakvog stanja.

Maloljetni počinitelji

U izvještajnom razdoblju uočava se pad maloljetničkog kriminaliteta vezanog uz zlouporabu opojnih droga od 40%. Dok je u prošlogodišnjem izvještajnom periodu bilo 467 prijavljenih maloljetnika počinitelja ovih kaznenih djela, u 2007. ih je prijavljeno 280. Isto tako u strukturi maloljetničkog kriminaliteta kaznena djela zlouporabe opojnih droga nalaze se sada na trećem mjestu iza kaznenih djela protiv imovine i kaznenih djela protiv života i tijela.

U ukupnoj masi maloljetničkog kriminaliteta ova kaznena djela participiraju sa 7,1%.

U odnosu na kazneno djelo zlouporabe opojnih droga od 280 prijavljenih maloljetnika u 2007. g., 216 maloljetnika ili 77% prijavljeni su za najblaži oblik ovog kaznenog djela odnosno posjedovanje droge radi vlastite uporabe. U najvećem broju slučajeva radi se o posjedovanju manjih količina marihuane.

Tablica 70. PRIJAVLJENI MALOLJETNICI ZA KAZNENO DJELO ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA IZ ČL. 173 KZ

Članak KZ-a	2006.	%	2007.	%
Čl.173.st.4KZ	352	77,4	216	77
Čl.173.st.2.,3., 4., 5., 6. KZ-a	115	24,6	64	23
Ukupno	467	100	280	100

Promatrajući odluke državnih odvjetnika za mladež povodom kaznenog djela vezanog uz posjedovanje opojne droge vidljivo je da je u odnosu na 78,5% maloljetnika kaznena prijava riješena odbačajem po načelu svrhovitosti, u najvećem broju slučajeva nakon što su maloljetnici izvršili obvezu savjetodavnog tretmana u službi za prevenciju ovisnosti ili savjetovalištima za mladež. Na taj način smanjuje se represivni pristup osobama koje su posjedovale opojne droge zbog vlastite uporabe. Takav način rada državnog odvjetnika za mladež smatramo opravdanim, a naročito stoga jer, nažalost, postoji velika vjerojatnost da dio ove mladeži postanu potencijalni počinitelji težih oblika kaznenog djela zlouporabe opojnih droga u smislu nabave, prodaje i davanja drugima na uživanje.

Sve navedeno navodi na zaključak da dosadašnja iskustva državnog odvjetništva pokazuju da se tijekom godina sve više koristi načelo svrhovitosti u predkaznenom postupku čime se dodatno rasterećuje maloljetnički sud, postupanja su kraća, a i učinkovitija u smislu postizanja odgojnih svrha, a time i sprečavanja ponavljanja kaznenog djela. Stoga selekciju pozivom na načelo svrhovitosti smatramo jednom od najznačajnijih odluka državnog odvjetnika.

**„Izvešće o osobama liječenim zbog zlouporabe
psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2007. godini“**

Izdavač:

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Zagreb, Rockefellerova 7

www.hzjz.hr

i

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske

Zagreb, Ksaver 200A

www.mzss.hr

Autori:

Dragica Katalinić, dr. med.

Prim. dr. sc. **Marina Kuzman**, dr. med.

Dijana Mayer, dr. med.

Martina Pejak, prof. soc.

Suradnici:

Dijana Svaguša

Mario Hemen

- Izdanje za internet -

Srpanj, 2008.

ISBN 978-953-7031-30-5